

1 SAMUEL

Hawē unāmati hātxaki

Yununikabu kushipabutiā Israelī enabū Senhor Deusū hatu yunuai ana hatū shanē ibu wai betxipaima inibuki. Hanushū Deusū hatu merabewaya Samuel ibubū bikī bawabu kaíma bakeishtabia Deuski nukuti tari hiwe anu hiwei hawenabu Deusbe hātxashunika shanē ibu Eli merabewai Levī enabumabia hau Deusbe hawenabu hātxashunika shanē ibu ikūkaíshanū, iwanā, Senhor Deusū Samuel katuniki. Ewatā hatu yunukubainai ha hawē henea yununika kushipa iniki. Ha dikabi, ha dukū Deusū hātxa yuishunika tashni taeniki. Samuel hatū shanē ibuhaira katukī hatu taewashuniki.

Hātxa hatu keneshunikabu Moisī yununi pakubaíkī hatū huni bakebu yusīkī ha hātxa kenenikabu haskaibu habū hatu keneshūpaunibuki, ha ano 930 Cristo huriamatianā.

Aību Anā bake bisma huni bake Senhor Deusū bimanikiaki, na hātxarā

1 ¹José bake Efraimnē shenipabū maewā mati mananā anu mae betsa Ramataim-Zofim anu huni betsa Efraimnē enabu Elcana hiwenikiaki, Zufē enabu betsarā. Efraimnē enabu Zufē huni bake betsa Toú inikiaki. Toū huni bake betsa Eliú inikiaki. Eliú huni bake betsa Jeroão inikiaki. Jeroãoñē huni bake betsa Elcana inikiaki. ²Elcana aī dabeya inikiaki. Hawē ainē kenarā, Ana inū Penina inibukiaki. Peninā bake bikubainaya hakia Ana bakeuma inikiaki. ³Ano tibi Senhor Deus kushipahaira kēwākī txashuwā teséshū hawē sheni menu keyushütā hawē nami huashū Siló anushū Senhor Deus bushūshū hawenabubetā pinū ikaini Senhor Deuski nukuti tari hiwe pütenibu anu Elcana kapaukiaki, Senhor Deuski nukuti tari hiwe pütenibu anu hawenabu Senhor Deusbe hātxashunika shanē ibu Elī huni bake dabe Hofni inū Finéias hawenabu Senhor Deusbe hatu hātxashunika ikaibutianā.

⁴⁻⁵Siló anu kashū Senhor Deus bebūshū kēwākī hatu pimakī txashuwā nami hua Elcanā hatu nesheshükī hawē aī Penina inū hawē huni bakebu inū hawē aību bakebu kētxa bestitxai nami mata washū bestibu tibi hatu inākī hakia hawē aī Ana kētxa nami mata dabea nesheshū ināpaunikiaki,

bake bitiruma wakī Senhor Deusū nemabianikē Elcanā Ana duawakī betxipaihairakinā. ⁶ Elcanā hawē aī Ana betxipaihairai uīkī Peninā Ana habi hawē hātxawē hātxa txakabuwakī bake bitirumawē taeshū haki kashekī dake wapaunikiaki.

⁷Bari tibi Senhor Deuski nukuti tari hiwe pūtenibu anu kashū Peninā Ana hawētsaīs habi bemetuīkī dake wakubaīmis ana aka shinaī kashakī Senhor Deus kēwāti nami piama ⁸haskai uīkī hawē bene Elcanā hawē aī Ana yukakī: “Anā, haskai mī kashai? Haskai mī punu nukashū pihamamē? Ea ē mī benerā, 10 huni bakebū mia duawaibu keska ē haskamamē?” akī yuinikiaki.

⁹Besiaibū hawē benebe Siló anu kashiā Senhor Deus kēwāti nami pikī nushutā Ana benikainaya habianuri Senhor Deuski nukuti tari hiwe pūtenibu anu Eli hawenabu Deusbe hatu hātxashuniaka hiwe dapi hawē tsautiki tsaušū uiāyā ¹⁰⁻¹¹Eli dapi hua nia nui huīti nishma punu nukahaira kashai heneama Senhor Deus yubakī yuikī: “Senhor Deus kushipahairatū, earā, ē bakeuma mī dayaru ē nuitkaahairaii. Ekiri shinākī huni bake mī ea inātiruki. Mī ea bimaiwē taeshū hiwekūkaikī hau mia dayashūkī mia duawakubaishanū ha ē bake meribi mina ē mia wamakatsis ikaii. ē huni bake mī ea bimaima hawē unāti watirā, tsuā hawē bu meshteara ishanikiki”, aki

¹²⁻¹³hātxa txaipakī Anā dayuikī hawē kesha bestiwē hātxakī shabakabi hātxama keba keba ibestiae Elī uīkī hawē hātxa nīkama paeā dabane shinākī ¹⁴Ana yukakī yuikī:

—Hawatiā mī paeā mī bepe ikai? Vinho mī akai heneriwe!— aka

¹⁵Anā kemakī yuikī:

—Ē shanē ibuū, ē haskamaki. Vinho inū nushuti betsaa paepa ē akamaki. Hakia ē nuihairai inū ē shināhairai ē hawē mawakatsis ikī dasibi Senhor Deus bebūshū ē yuikī keyui ikaii. ¹⁶“Aību txakabuki”, ikī ekiri shināyamawe. Hakia ē punu nukai nuitapakirā haskatima ē Senhor Deusbe hātxayua mī ea uīkī aki ikaii, ē paeā keskarā— aka

¹⁷Elī kemakī yuikī:

—Haska mī yukashu keska Israelī mekenika Deusū hau mia ashūshanū unanuma inū kariwe— aka

¹⁸kemakī:

—Haskakenā, pehairaki. ē ma kaii— abaini hanua huanu hawenabuki nukutā hatubetā pi ana hawa punu nukataskama ikūkainikiaki.

¹⁹Ushashini penama bestētā Senhor Deus kēwātā txītūkaini hatū mae Ramá anu hikimabu hawē aī Ana Elcanā txutakubainaya haska Anā yukakī ea ashiā Senhor Deusū nīkaimashū shinākī ²⁰merabewaya Anā ma bake bi tuyaima ewatā huni bake kaiā Senhor Deus ma yukakī ea akimawē taeshū kenakī: “Samuelki”, anikiaki.

²¹Hanua ano betsatiā Siló anushū Senhor Deus kēwākī txashuwā nami Elcanā hawenabu pashkashūtā hawē kēwāti nami ana pinū, iwanā, hawē

aĩ dabe inũ hawẽ bake dasibibu iyukatsis ikaya ²²hakia Ana kakatsi ikama hawẽ bene yuikĩ:

—Ê mibe ana kayuamaki. Ê bakẽ txutxu henetanaya besti Siló anu mibetã nukũ bake iyushũ hau Senhor Deus besti dayashuni hari niti itã hiwekükäishanũ ha besti nitxishuni ē kashanaii— aka

²³ hawẽ bene Elcanã kemakĩ yuikĩ:

—Haska mĩ shinaĩ keska akubaïwẽ. Txutxu heneriamakẽ habianu hiweyuwe. Haska Senhor Deusbe mĩ yubakaima ashushawẽ— atã hawenabu iyui Siló anu katani huaya hanu hawẽ aĩ Ana bashikuima hawẽ bake yume wakubaikĩ txutxu henemataf ²⁴ma txutxu henebiaima bakeishtabiakẽ Siló anu Senhor Deus nukuti tari hiwe pütenibu anu iyuki 3 ina awa bake inũ shekiwã trigo 22 litro inũ bitxi sakuki vinho matari bushuã Siló anu hikitã ²⁵ ina awa bake bushuã Eli inãbu Senhor Deus meneshukĩ keyuaya hanushũ hatu huni bake Eli uímakĩ ²⁶Anã Eli yuikĩ:

—Ê Shanẽ ibuã, bari betsatiã mĩ uiãyã ē eskayama mia yuinã níkawe. Txanima mia dapishũ ea aibũ ē kesha bestiwẽ Senhor Deus ē ea akĩ yukahairai uikĩ ē paeã keska mĩ ea yuiyamarã, ē eaki. ²⁷Hau ea huni bake inãnã, iwanã, Senhor Deus yukakĩ ē ea aka ea ma inãyamarã, na habiaki. ²⁸Haskawẽ taeshũ ē Senhor Deusbe yubakani meribi hawena ma ē inãkĩ nitxishuniyaki, hau hawẽ hiwea hirabiwéri Senhor Deus dayashukükäishanunã. Miã yume washukĩ dayamashukubaishawẽ— aka níkatã benimai ibu wai Eli Senhor Deus bebũ maĩ beti ishũ kewanikiaki.

Deus këwaĩ Ana kätanikiaki, na hătxarã

2

¹ Eska hătxawẽ Anã Senhor Deus këwaĩ kătakĩ yuibaikĩ:

“Senhor Deusuã, mĩ ea kushipa bena inaïwẽ taea mia shinaĩ ē huïti benimaii.

Mĩ ea merabewaimawẽ taeshũ

eki kashemisbu hatu binui benimahairakĩ ē hatu txitetiruki.

Mĩ ea merabewaimawẽ taea ē benimaii.

² Senhor Deusuã, tsua meribi mia keska hayamaki.

Nukũ mekenika Deusuã, mĩ nuku mekemis keska tsua hayamaki. Tsuã mia binua ana betsa hayamahairaki.

³ Nukũ mekenika Senhor Deusuã dasibi unãmiswẽ taea hau kei tsua hătxayamakubainübûwẽ.

Haska yurabũ amisbu unãti wakĩ

pepawẽ inã txakabuwẽ mĩ hatu kupimiski.

⁴ Tsakanamemis kushipabũ kanuã tekekubaikĩ babuaibu hawẽ kushipa Senhor Deusuã hatu sawemamiski.

⁵ Uatiã piti teshe hayabiani

hakia natiã huni betsa dayahairashukĩ misi tureishta besti bimisbuki.

Hakia piti hayama bunikükainima
eskatiā ana buniama yaniwamisbuki.

Aībuibu bake bitiruma ibiani
eskatiā ma 7 bake hayaki.

Hakia aību bake itxapa hayanibu
eskatiā bakeuma hi shana keskabuki.

6 Senhor Deusū nukū hiwea nuku mebībiatā
anu nuku inātiruki.

Nuku hatu maiwamabiatā
hatū nuku ana benibirātiruki.

7 Mabuya inū mabuuma Senhor Deusū nuku wamiski.

Hanua nukū kushipa nuku mebībiatā
txipu ana kushipa nuku inātiruki.

8 Deusū mai hirabi dami wakī haki maputi wanirā, hawenaki.

Haska wakī dami washū haki dasibi yunukī mapūbauniki.

Haska dami wani hawē kushipawē taeshū

mai anu mania nuitkaai hawauma hiweabu merabewakī hatu
benimiski.

Ha dikabi txaka putati anua pei ea imisbu merabewakī hatu kenatā
shanē ibubube hatu tsauñtā

hau yurabū hatu kēwanūbū Senhor Deusū hatu haska wamiski.

9 Hawē kushipawē tsuā ibubis binutirubumawē taeshū

hawē hātxa txibaī txītuīsbuma Senhor Deusū hatu mekekubaīmiski.

Hakia tsuara txakabukí nīkaisbuma hatū txakabuwē
mawakubaīmisbuki,

meshu meranua debua keskairā.

10 Naiuria kana tū ikaīkainai hatuki yunua

tsuabura haki sinataibu Senhor Deusū hatu yamawakubaīmiski,
mishki ture ture aka keska wakinā.

Shanē ibu katushū kushipa ināni

ana hawē kushipa binumatā Senhor Deusū mai hirabi anu
hiwebaunabu

hawē unāti watā kupikī keyushanikiki”,

ishīkē

11 hanua Elcana hawenabube hawē mae Ramá anu txītūbaini hikiabū
hakia hau Elī yunua Senhor Deus dayashūkūkaīshanū hawē huni bake
Samuel Anā bashishūbainikiaki.

Elī huni bake dabe txakabuhaira inibukiaki, na hātxarā

12-13 Elī huni bake dabe hawenabu Deusbe hatu hātxashunikabia Senhor
Deuskiri hawa shinā pewama txakabukubainaibū hatunabū Senhor Deus
benimawanū, iwanā, Siló anu hatū inabu beshū tesētā dashpeshū hawē

sheni dukū bitā hau Deusbe hawenabu hātxashunikatū Deus kuashükī menushunū hanu Senhor Deuski nukuti tari hiwe pūtenibu anu bua ma hawē sheni menukī keyushükē hanushū hawē nami meshte meshte atā kēti ewapaki nami huabu kukatsa ikaya Deusbe hātxashunikā dayaru betsa hawē txatxitā neshetiya hushū¹⁴ kēti ewapaki kukatsa ikai anu pukushū haratura nami betākī nesheshū hawē tsuma anu butā butāmisbu Siló anu bushū Israelī enabu dasibibū hatū ina inākuī beabu Eli bakebū hatu itxakawakī habiaskas hatu wapaunibukiaki.¹⁵ Hatū beya haskabia hawē sheni txi tapu anu menukī taewariamabiakē Deusbe hātxashunikā dayaru hushū Senhor Deus kēwākī menukatsi ikaibu hatu yuikī: “Ē tsuma Deusbe hatu hātxashunikā nami shui pikatsis ikikiki. Ha nami pasha ea ināwē. Matū nami hua danākī betxipaimaki. Nami pasha besti bikiki”, aka¹⁶ hakia Israelī enabū hatū beya pepa kanekatsi ikama txibākī kemakī yuikī: “Haskamaki. Ha dukū hawē sheni hau menukī ea keyushunūwē. Haska washū hawara betxipaiai mī tsuma Deusbe nuku hātxashunikā bitiruki”, aka hakia hawē dayarū kemakī yuikī: “Hamaki. Ijis hawaira ha dukū ea ināwē. Mī ea ināma níkamas mia mebitā nū bushuaii”, aka¹⁷ Senhor Deus inākuī nami hawenabiakē ha berunābū ibubis txakabukī ha inākuī Senhor Deus beshuābu hawē berubi atimapahairawakī Senhor Deus kēwātī beya danākī Senhor Deus sinatamahairaibū

¹⁸ haskabiaibū Samuelī éfode tari māyunepa yura putxinī kesua saweshū bakeishtā Senhor Deus duawakī Deusbe hatu hātxashunika shanē ibu Eli merabewakubainaya¹⁹ ano tibi turu tari bena washūtā hawē ibubū Senhor Deus kēwākī hawē kēwātī nami pinū ika Siló anu Senhor Deuski nukuti tari hiwe pūtenibu anu hawenabu Elcanā iyui kai hawē benebe Ana kakī Samuelī tari bena ano tibi bushūtātāmis²⁰ hawē bake Samuel duawaya ano tibi Eli uīkī Elcana inū hawē aī Anā hātxa pepawē ana hatu yuikī: “Senhor Deus duawamakubaīkī hawē bake iyua inākī yunuimawē taeshū mī aī Ana bake itxapa bimakī Senhor Deusū hau mia manakushanūwē”, hatu wa benimabaini hatū hiwe anu txitūābu²¹ Ana Senhor Deusū duawakī merabewaya bake bitā kaipakemis atimas 3 huni bake inū 2 aību bake Ana hayakē hanua Senhor Deusū berubi Samuel yumekükaini

²² Eli ma anibuhairakükainaya hawē bakebū Israelī enabu beabu hatu itxakawakubaīkī Deuski nukuti tari hiwe pūtenibu hikiti shui anushū aībuai bua dayaibu txutamisbū Eli unāshū²³ hawē huni bake dabe kenashū hatu yukakī yuikī: “Haska mā txakabukubainaibu dasibibū matu uī eki txanikubaīkanikiki. Haskai mā haskamismē? ²⁴ Ē bakebuū, ana hatu haska wayamakawē. Matukiri hātxai peama Senhor Deusū enabū matu yuākubaīkanikiki. ²⁵ Huni betsabe tsuara itxakanī kaya hatū txakabu Senhor Deusū hatu unāti watā pewakī hatu daewatiruki. Hakia tsuabūra Senhor Deus sinatamaibu tsuā Senhor Deus daewatirumaki”, hatu wa ma

bebükiri Senhor Deusū hatu tenākatsi yubakashikē hanushū hatū epā hātxa nīkabiatā txakabu henekatsi ikama txakabus bestikubainibukiaki.

²⁶ Habiatiāri Samuel yumekī pepa akubainaya Senhor Deus inū yura dasibibū betxipaikubaínaibū

²⁷ habiatiāri Deusū hātxa yuishunika betsa Eli anu hushū yuikī: “Eska hātxa Senhor Deusū ea yuishina mia yuinū ea nīkawé: ‘Egito anu mī shenipabu Faraó dayashunaibū ē kushipa shabakabi ē hatu uīmaniki. ²⁸ Txi tapu anushū ea benimawati nami menukī keyukī inū inīti deshke ea menushūkī ea bebū ebe hātxashunikā éfode tari māyunepa hau sawekubaíshanūbū Israelī enabu anua mī shenipabu Arāonē enabu ē hatu katuniki, ha hawenabu ebe hātxashunika ikubaíshanūbunā. Haskawē taeshū Senhor Deus kēwākī hawara ea inākī hawē sheni hau menukī keyukubaíshanūbū mī shenipabu ē hatu yununiki. ²⁹ Ha inākuuti inū ha ea menushūti haska wati ē hatu yunubiani danākī haskai eki dateama txakabuwakanimēkā? Enabu Israelī enabū nami ea inākuī beabu mī huni bake dabe duawakī pimakī mī hatu shua besti waii. Haskakī ea duawakī pewama mī bakebu besti nami pepa pimakī mī hatu duahairawakubainai, ea shinā beshmas wakinā?’ ³⁰ hanua Israelī enabu mekenika Senhor Deusū ana mikiri yuikī: ‘Ebe hātxashunikabu hau ikubaíshanūbū mī shenipabu Arāonē enabu ē hatu yubaniki, minabu dikabikirirā. Haska ē hatu yubani ē ana shinākatsi ikamaki. Habū ea duawaibu besti eāri ē hatu duawashanaii. Hakia habū ea danaību eāri ē hatu danāriashanaii. Ē Senhor Deusū shabakabi ē mia yuaii. ³¹ Mī shenipabū kushipa mī hayabiani ē mia mebiaī ma kemaikiki. Minabu hunibu tsuataska mestebuama ishākanikiki. ³² Israelī enabu duawakī ē hatu pepawashanai shinaī mī hatu keskamawē taea sinai bika tenei punu nukakūkaíshāwē, minabu anibuabumakenā. ³³ Hakia minabu ē hatu teshe waima ē kēwāti txi tapu anu ana daya hayama punu nukai keyua hatuki sinatai mapushākanikiki, minabu eskarabes ē henekubainarā. Hakia hatiri minabu betsabu aniburiabuma tsuabura hatuki sinatakī hatu tenākubaíshākanikiki. ³⁴ Haska ē mia yuishu minabu ikubaíshanaibu hawē mī unanū ē mia yuiaii. Mī huni bake dabe Hofni inū Finéias habias diatiā mawashākanikiki. ³⁵ Hanushū hawenabu ebe hātxashunika shanē ibu betsa katukī ē kushipa washanaii. Hatū pe shinākī ē hātxa inū haska ē betxipaiai unākī ea ashūkubaíshanikiki. Haskawē taeshū hawenabu shanē ibu kushipa ē katushanaii. Hau habū ea dayashūkubaíshanūbū ha ebe hātxashunika shanē ibu benā enabu pakubainaibu ē hatu hiwemakubaíshanaii, niti akamarā. ³⁶ Minabu tesheni eskarabes hiweabū hatū piti binū ika pei heshe bestitxai benai inū misi ture besti binū ika daya benai ebe hātxashunika shanē ibu bena anu bushū dāti itā yukashākanikiki”, akī Deusū hātxa yuishunikā Eli yuibaini kakē

Senhor Deusū Samuel hātxa wanikiaki, na hātxarā

3 ¹ Elī yunua Samuel Senhor Deus dayashūkūkainaya habiatiāri haska tashnimakī Senhor Deusū tsua hawētsaīs hātxa waisma inū hatiraki

tsuara shabakabi namai keskawē hatu uīmakī hawē hātxa hatu yuisma
 ²Elī beru betsai ma beshushi taekī ana pe uiāmakē meshu betsatiā hawē
 dītu anu ma ushakē ³Senhor Deuski nukuti tari hiwe pūtenibu anu hanu
 hawē hatube yubakani hātxa aruni bau aruabu inū hanu dītu tari meribi
 anuri bī nukaisma anu Samuel daka ushakē ⁴hanushū Senhor Deusū
 kenakī:

—Samuel!— aka

hatū kemakī:

—Ê nenuki— itā ⁵kushikaini Eli anu kashū yuikī:

—Ma ē huai hawamēkaī ea yuiriwe— aka

Elī kemakī yuikī:

—Ê mia hawa kenamaki. Ushari kawe— aka

hanua Samuel ka ushanū ika dakakē ⁶Senhor Deusū ana kenakī:

—Samuel!— aka

Samuel benikaini ana Eli anu kashū yuikī:

—Ana ē huai hawamēkaī ea yuiwe— aka

Elī ana kemakī yuikī:

—Ê bakeē, ē mia kenamaki. Usha tenēwāma ushari kawe— aka ana ka
 dakakē

⁷Samuelī Senhor Deusū hātxa nīkakī tapī pewariama inū hawa Senhor
 Deuskiri uīriamawē taea ⁸ma 3ki Senhor Deusū Samuel ana kenakī:

—Samuel!— aka hawaira bestētā ana Eli anu benikaī yuikī:

—Ana ē huaii. Hawamēkaī ea yuiwe— aka

Senhor Deusū Samuel kenabaūbaunai atimas Elī unātā ⁹hanushū yuikī:

—Ka dakashū manatāwē. Senhor Deusū mia ana kenaya kemakī eska

yuishāwē: “Mī dayarū ē mia nīkai ea hātxa wawe”, ashāwē— aka

hanua ana ka Samuel dakakē ¹⁰Senhor Deus hukirā Samuel

kenabaūbaūshu keska wakī:

—Samuel! Samuel!— aka

hanushū Samuelī kemakī yuikī:

—Mī dayarū ē mia nīkai ea hātxa wawe— aka

¹¹Senhor Deusū Samuel yuikī:

—Israelī enabu hiwebaunabu anu hawara kaīmakī ē hatu datea nīkai
 e ibaūshākanikiki. ¹²Hawenabukiri haska ē Eli yuima hawa binumama
 na habia shaba betsatiā ē hatu bika tenemashanaii. ¹³Ê hātxa danākī
 hawē huni bake dabetū txakabuwakī ekiri hātxa txakabukī yuiaibū Elī
 hawē bakebū txakabuwakubainaibu unābiakī hatu nemakī pewaismawē
 taeshū haska ē bebükiri yuishina keska wakī hawa heneama ē hatu
 kupikubaishanaii. ¹⁴Eska hatu wakatsi ē hatukiri yubakashinaki. Ea
 daewakī hatū txakabu ea buamanū, ishū, hatū inabu itxapa tesēshū
 hirabi ea menukī keyushūkī inū hawara inākuī itxapawē ea daewabiabu
 Elī enabu hatū txakabu ē hatu tere ataskama ishanaii— atā kakē

15 Samuel dakayukē penama bestēshū Senhor Deuski nukuti tari hiwe hikiti shui bepeā haska Senhor Deusū yuiwana Samuelī shinaī Eli yuikatsi ikama hawē dateaya 16 hakia Elī Samuel kena hua

17 Elī yukakī yuikī:

—Haskara Senhor Deusū mia yuishinai hawa huneama dasibi ē mia yukai ea yui keyuwe. Dasibi mī ea yuiama betsa mī huneawē taeshū hau Deusū mia kupihairanūwē— aka

18 Senhor Deusū hātxa Samuelī Eli banabimakī huneama dasibi yui keyua, Elī nīkatā yuikī:

—Aa, mī ea peirawawa! Txanimaki. Nukū Shanē Ibu kayabiki. Hawenaki. Haska betxipaiai keska hau anūwē— aka

19 Senhor Deusū merabewa Samuel yumekūkaini huni ewakūkaīkī haska Senhor Deus yubakani hātxa hawa betsa heneama Samuelī ashūkubainaiwē taeshū 20 Israelī enabū maiwā pakebukuā norte kesha betsa Dā anua inū sul kesha betsa Berseba anu hiweabū yuikī: “Samuel txanima Senhor Deusū hātxa yuishunika kayabiki”, iwanā, unanibukiaki. 21 Siló anu Samuel hiwekē habianus Senhor Deusū hawē hātxa shabakabi Samuel ana yusikubainaya

4 1 Samuelī Deusū hātxa nīkatā Israelī enabu mae tibi hatu yusikubainaya

**Israelī enabube Deus yubakani hātxa aruni bau Filisteu
nawabū hatu mebībainibukiaki, na hātxarā**

shaba betsatiā Israelī enabu hatu detenū ika Filisteu nawabu itxatā bei Afeca anu hatū tari hiwe pūtebaunabū hatu maemai hatube detenamenū ika Israelī enaburi buriai Filisteu nawabu maniabu bebū Ebenézer anu itxatā hatū tari hiwe pūteriabaunabū 2 Filisteu nawa detenamenikabu habu pashkama kekutā kaibirākī Israelī enabube detenamekī taewakī Israelī enabu maemakī bai namakishū 4.000 hunibu detekī tenākī hatu keyuabu 3 Israelī enabu mētsisipa detenamenikabu txitūbirani hatū tari hiwe pūtebaunabu anu hikiabū, anibu unanepabū hatu yukakī yuikī: “Filisteu nawabū nuku maemakāshurā, haskai Senhor Deusū hatu nuku nemashunama ishumē? Nukube nashui ikaī hau Senhor Deusū nukuki sinataibu hatu nemakī nuku maemashūshanū Siló anua Senhor Deus hatube yubakani hātxa aruni bau binū bukāwē!” ibaī

4 haska shinātā huni itxapa Siló anu hatu yunua bushū hanua Senhor Deus dasibi kushipabu binu keyua hatube yubakani hātxa aruni bau ha querubin hamamaki Senhor Deus mekeabu tsauris beaibū Elī huni bake dabe Hofni inū Finéias hatube buriaibū 5 Israelī detenamenikabū tari hiwe pūtenibu anua hawē hātxa aruni bau bei hikiaibu uī benimahairai detenamenikabu dasibi sai sai itxakayamakī mai dikabi tako akaibū

6 haskaibu Filisteu nawabū nīkai yuka ibauni: “Haskai sai sai itxakayamakanimēkaī, Hebreubu anuarā?” iki haskakenā, “Senhor Deusū

hātxa aruni bau hatū mae anu ma beabu ikanikiki”, ikī tapītā ⁷datekī habū yuikī: “Hatū mae anua haskaibumabia hatū mekenika Deus kushipa ma beabuki. Ijis hatuki datei nū pemahairaki. ⁸Nū peirawa! Ha mekenika Deus kushipa dasibi binuhairatū hau nuku atxiyamanū tsuā ha nuku mepāmashūtirumē? Nū nuitapahairaii. Hawē kupiti dami kushipawē ha Deusū Egito nawa detenamenikabu yamawanikiaki. ⁹Haskabiakē dateama shinā txākātā nukū piaki txiti iki kushipanākāwē, babuama nū hatu maemanūbunā. Haska nū hatu dayaru wamis keska hau habūri nuku ayamashanūbū txītuāma pubēkaī hatube detenamenākāwē”, ikeaketā

¹⁰Filisteu nawa detenamenikabu kushibaī hawaira Israelī enabu hatu maemakī detekī keyuabu hatiri pashai hatū mae tibi anu buabū itxapahaira tenākī hatu deteabu 30.000 Israelī enabu maī bua detenamenikabu ma mawai keyuabū ¹¹Deus hatube yubakani hātxa aruni bau dikabi Filisteu nawabū atxitā habianuri Elī bake dabe Hofni inū Finéias tenāriabū ¹²hakia detenamenika betsa Benjamimnē enabu pashai Siló anu kushikaini habias shabatiā hawē tari buash pishta inū hawē yura dasibi mai has haira hikiaya ¹³habiatīari Deus hatube yubakani hātxa bau bushiābuwē taea Elī shinaī nuihairai Deuski nukuti tari hiwe hikitī shui anu tsauti ewapaki tsaukē ha huni hukirā Siló anu hikitā dasibibu haskakāshu hatu banabima nīkai kashai bis bis itxakayamabaunaibū

¹⁴Elī nīkatā yuka iki:

—Ha kashai bis bis ikirā, hawa haskai ikanimēkaī?— ikaya ha hunī Eli yuiritanū ika hawairakiranaya ¹⁵hanua Eli ma 98 ano haya ma beshush hairayama tsauaki ¹⁶nukushū ha hunī yuikī:

—Detenameaibu anua haria hatu maemabirani yumātā piskukirani barikis ē huaii— aka Elī yukakī:

—Ē bakē, hawa matu haska wakāshumēkaī, ea yuiriwe— aka

¹⁷kemakī yuikī:

—Filisteu nawabube detenamei Israelī enabu pashakāshuki. Ha inū, hatu detekī keyukī nukunabu itxapa hatu tenākāshuki. Ha dikabi mī huni bake dabe Hofni inū Finéias tenāriakāshuki. Hanua Deus nukube yubakani hātxa aruni bau dikabi Filisteu nawabū hatu ma mebīriakāshuki— akī

¹⁸haska yuia hawē yubakani hātxa aruni baukiri Elī nīkatā ma anibu shua shākamahaira hawē tsauti ewapaki Deuski nukuti tari hiwe beputi dapi tsaua anua manaskakaī tī iki mapu tetsekea mawanikiaki. Unāti wanika Elī 40 ano hatu merabewaya Israelī enabū hawē hātxa nīkakubainibukiaki. ¹⁹Elī babawā, Finéiasī aī tuyā ma kaī kema hawē yubakani hātxa aruni bau ma hatu mebīkāshu inū hawē kuka inū hawē bene ma mawakāshu nīkai datei hawē bake isī pikutā hune tenei uminakeakei hawē bake kaiā ²⁰ha aību ma debuai uīkī habū merabewakī

yuikī: “Dateyamawe, huni bake mī ma kaiākirā”, abiabu nīkamas ma debukē²¹⁻²² hawenabū yuikī: “Hawē yubakani hātxa aruni bau ma nuku mebīkāshuwē taea Israelī enabu ana tsuā nuku kēwākī nukukiri pe shinātirubumaki. Nū ma babuabuki. Haskawē taea ha bakeishta kenakinā: ‘Icabô washunāwē’ ”, anibukiaki. Haska shinākī ha bakeishta dabikinā, Deus hatube yubakani ma hatu mebīkāshu inū hawē kuka inū hawē bene mawashu shinākī haska washunibukiaki.

**Filisteu nawabū mai pakea anu Senhor Deus hatube
yubakani hātxa aruni bau bunibukiaki, na hātxarā**

5 ¹Senhor Deus Israelī enabube yubakani hātxa aruni bau atxishū Ebenézer anua bukī Filisteu nawabū maewā Asdode anu bitxitā² hatū mekenika yushī Dagom kēwāti hiwe merā bitxikī yushī dami Dagom dapi bushū tsaūtanabu ³penama Asdode anu hiweabu kashū Senhor Deusū hātxa aruni bau bebū yushī dami Dagom maī tī ika daka uītā bikī benitā habianuri ana pewakī tsaūbainabū ⁴ana pena betsatiā kashū Senhor Deusū hātxa aruni bau bebū yushī dami Dagom ana maī tī iki hawē bushka inū hawē mekē dabe hikiti shui namā hawē nakishkūki hawē pabu tibi tūkeakeaketā hawē yura besti sēkeama daka uinibukiaki. ⁵Haskawē taea na habiatiā Asdode maewā anua hawenabu Dagombe hātxashunikabu hawē kēwāti hiwe anu hikikaini hawē hikiti shui nakishkūki metsai haki paisbumakiaki.

⁶Txipu Asdode anu hiweabu inū ha dapi hiweriabaunabuki Senhor Deus hatuki sinatahairakī hatu kupikī hatū yura tibi su ika txakabuwakī dasibi isī hatu tenema datekubaikī ⁷Asdode anu hiweabu dasibi isī tenehairakī ha isī mebauni yuinamekī shinaī: “Israelī enabu mekenika Deusū nuku inū nukū yushī Dagom kupikī shaba itxapa nuku isī tenemakubainaiwē taeshū hatū mekenikā hātxa aruni bau nukubū nū ana meketirubumaki”, ikeaketā

⁸haskatā hatū shanē ibubu hau hatube itxatā pewai benūbū hatu yuibaunabu ma bea hatube itxai keyuabu hatunabū hatu yukakī yuikī:

—Israelī enabū mekenikā hātxa aruni baurā, nū haska washākanai, nuku yuikāwē— hatu wabu

shanē ibubū hatu kemakī:

—Gate maewā anu hari maewakī butākāwē— hatu wa

Filisteu nawabū hari bushū ⁹Gate mae anu mistushinabū hanushū Senhor Deusū habu dasibiri hawē hatu datekī kupikī bake mishtīyābis su imakī isīhaira tenemakī hatu nuitapawayā ¹⁰haskawē taeshū maewā betsa Ecrom anu Deus hatube yubakani hātxa aruni bau Filisteu nawabū ana maewai bukī hatu anu bitxibainaibū Ecrom anu hiweabū uīkī hui kushipawē hatu nemakī: “Nukuri dasibi tenā keyunū”, iwanā, “Israelī enabū mekenika Deus hatube yubakani bau mā bekanaíi”, iake iakeaibū

¹¹ Deusū haburi kupikī su ika pawakī hatu isī tenemakubainaya ha maewā anu hiweabu datetxakayamakī hatū shanē ibubu hau hatu yuishütanübū hatu kenabu ma bei itxai keyuaibū hatu yuikī: “Israēlī enabu mekenika Deusū hātxa hatube yubakani aruni bau nenu mā beimarā, hatu bushūritākāwē, ibubu anurā, hau nenushū nuku dasibi tenāyamanunā”, hatu wanibukiaki.

¹² Habu isīmā hatu tenāma hatū yura hirabi su iki keyua isī tenetxakayamai kashai bibiski ikī nenuma hatū hui kaīmaibū txaihaira hiwebaunabū hatu nīka keyunibukiaki.

**Deusū hātxa aruni bau Filisteu nawabū ana
txītūwākī hatu inānibukiaki, na hātxarā**

6 ¹Senhor Deusū hātxa aruni bau Filisteu nawabū hatū mai pakea anu bushū aruimabu hari 7 ushe kaya ²Filisteu nawabū hatū yushibubu kēwanikabu inū bebükiri habū haskashanai unananikabu hatu itxawashū hatu yukakī:

—Senhor Deusū hātxa aruni baurā, nū haska watirumēkaī, nuku yuikāwē. Nū haska watā hatū mae anu ana hatu inātirumēkaīnā— hatu wabu

³habū hatu kemakī yuikī:

—Deusū hātxa aruni bau mā ana hatu inākatsi ikai haska besti hatu bumayamakāwē. Senhor Deus daewakī inākuīti pepa bumashūkāwē. Mā haska wa mā shushashanaii. Senhor Deusū matu kupikī heneai mā unāshanaii, ana matu kupiamarā— hatu wabu

⁴ana habū hatu yukakī yuikī:

—Senhor Deus daewakinā, hawa nū inākuītirumē?— hatu wabu hatū yushibubu kēwanikabū hatu kemakī yuikī:

—Matu inū matū shanē ibubu habias kupiti txakabu mei mā bika teneraiwē taeshū mane ourowē matū yura anu su ika keska wakī 5 dami hatu amashākāwē. Ha dikabi ouro shuya keska wakī 5 dami hatu amariashākāwē, bestibu matū shanē ibu tibi wakinā. ⁵Mā bika teneaiwē taeshū su ika keska ouro dami inū matū mae anushū dasibi shuyā pikī dasibi txakabuwakī keyuaibu keska ouro dami wakī keyuabu ha damiyabi inākī Israēlī enabu mekenika Deus duawakī pewakubaishākāwē. Mā haska wai Senhor Deusū uītā matu inū matū yushibu inū matū mai pakea ana kupiama matu heneshanimēkaī. ⁶Israēlī enabu Egito anua tashnibaīpanābū Faraó inū hawenabu huīti kushikī hatu nemakubainaiwē taeshū Israēlī enabu mekenika Deusū hatu kupihairaya atimas ana hatu nemama ini keskai matū huīti kushi wayamakāwē. ⁷Ina awā tarābaikī bumati bena hatu amakāwē. Ma akī keyuabū ina awa dabe hawē bake txutxu henemariama tekishkūyā mapuisbuma bitā tarāti teumashū hawē bake txutxu amai dabe txibaī nemakī hanu ina awa hiwe anu

hatu bitxishákawē. ⁸ Haska washū Senhor Deusū hātxa aruni bau beshū tarātiki nanetā hawē daewati ouro mabu inākuīti bau betsa merā ha dapi datashákawē. Haska washū hatu heneshákawē, ina awa dabe ibubis hau butanūbunā. ⁹ Israelī enabu mae Bete-Semeskiri hawa hikikaunama kai peairā, Deusū hatū nuku bika tenemai nū unāshanaii. Hakia haskama hamakiri ha ina awa hikibainaiburā, hawāra nuku isī tenemakī kupiai nū unātirubuki— hatu wabu

¹⁰ haska habū hātxa nīkatā haska wakī ina awa yushā dabe hawē bake txutxu amai katushū hatū bake dabe txutxu putamabirā hanu ina hiwe anu hatu bitxishū ina awa yushā tarāti teumarabeshū ¹¹ hanushū Senhor Deusū hātxa aruni bau beshū tarātiki nanetā hawē daewati shuya dami ouro inū yura hirabi su ika dami ouro inākuīti bau betsa merā ha dapi nanetā ¹² Bete-Semeskiri bai hau tanabaītanūbū ina awa yushā heneabu hamebi kai maā maā ikūkaini besukiri bai tanabaini hawa benuama yusiuri inū yusmauri hikiama kayatapibainaibū hatxū Filisteu nawa shanē ibubū txibākubaini ha Bete-Semes mai pakea kesha anu niti ishū uiaibū ¹³ pashku napāpa anushū Bete-Semes anu hiweabū hatū shekiwā trigo tsekakī bewenikitākī Senhor Deusū hātxa aruni bau awarā beai betxitā benimahairaibū ¹⁴⁻¹⁵ Bete-Semes anu hiwea huni betsa Josué bai anu hikia mishki ewapa daka anu ina awa dabe hawē tarātiya niti ikabū Senhor Deusū hātxa aruni bau inū hawē dae wati inākuīti bau betsa Jacó huni bake Levī enabū butekī mishki ewapa anu tari tsauābu ha ina awa dabetā teurabebirāshu Bete-Semes anu hiweabū pekatā hawē tarābaīti karu washū ha ina awa dabetū bau beshu tesérabetā Senhor Deus kēwākī ina awa dabe menukī keyushütā habias shabatiāri inabu betsaburi teseshū hawē sheni menukī keyushū hawē kēwāti nami huashū piaibū ¹⁶ Filisteu nawabū ina awa txibābiranabū haska waibu dasibi uītā habias shabatiāri Filisteu nawa ⁵ shanē ibubu hatū maewā Ecrom anu txítuaibū

¹⁷⁻¹⁸ Filisteu nawa ⁵ maewā Asdode inū, Gaza inū, Asquelom inū, Gate inū, Ecrom habu tibi bestitxai itxawatā ⁵ ouro dami su ika keska inū mae tibi kenebaunabu inū mae tibi keneuma ha ⁵ Filisteu nawa shanē ibubū yunukī hatu mekemis tanatā hati ouro dami shuya keska itxawatā bau merā naneshū Senhor Deus daewakatsis ikī Filisteu nawabū inākuinibukiaki. Bete-Semes anu Josué bai anu ha habias mishki ewapa Senhor Deusū hātxa aruni bau hanu dātanibu ikis tsuabūra uīriatirubuki.

¹⁹ Hakia Bete-Semes anushū hatiribū Senhor Deusū hātxa aruni bau haskara ikimēkaī ishū uke merā bepeshū ma uiābuwē taeshū hatu kupikī Senhor Deusū 70 hunibu tenākē uītā Senhor Deusū hati hatu debuwawē taea Bete-Semes anu hiweabu nuihairai kashakubaikī yukakī ²⁰ yuikī: “Senhor Deus meribihairabe tsua hiwetirumaki. Haskakē nū hani yunutirumē?” ikūkaikī ²¹ Quiriate-Jearim anu hiweabu anu hatū hātxa bumakī hatu yuikī: “Senhor Deusū hātxa aruni bau atxibiabainimashū

ana nuku anu yunushinabuki. ‘Hau menā beshū biri benübūwē’, matu washiābuki, hatu watākāwē”, aka

7 ¹Quiriate-Jearim anu hiweabu beshū Senhor Deusū hātxa aruni bau biwākī hatū mae anu bushū mati mananā anu Abinadabē hiwe uke merā bitxishū hau mekekubaishanū hawē huni bake Eleazar katushū hau hatū mekenū meribi watā yununibukiaki.

**Israelī enabū Samuel katukī unāti wanika
shanē ibu wanibukiaki, na hātxarā**

²Quiriate-Jearim anu Senhor Deusū hātxa aruni bau mekekī aruyamabu ma 20 ano kaya Israelī enabu dasibibū Senhor Deus ana haibuwakatsis ikī yukahairabiabu ³hatu hē akamawē taeshū Samuelī hawenabu hatu yunukī yuikī: “Matū huīti hirabiwē inū matū shinā hirabiwē Senhor Deus anu ana txítutā mā txibākatsis ikairā, ea nīkakāwē. Nawabu matu dapi hiwebaunabū yushibu dami kēwāti betsā betsapa mā haya ana kēwāma henekī putakāwē. Ha inū, yushī Astarote dami putakī keyutā matū hiwea hirabiwē Senhor Deus besti duawakī nīkakī kēwākubaishākāwē. Mā haska wakubainaya Filisteu nawabū matu atxinishū matu yunumisbu matu ana yunumama Senhor Deusū Filisteu nawabu babu watā matu mebikināshanikiki”, hatu wa

⁴Samuelī hātxa ikūwākī nīkatā hatū yushibu Baal kēwāti dami dasibi inū yushibu betsā Astarote kēwāti dami dasibi Israelī enabū putakī keyutā hanushū Senhor Deus besti kēwākī duawakubaikatsis ikī shinaibū ⁵hanushū Samuelī hatu yunukī yuikī: “Israelī enabu dasibi Mispa anu hari itxai bukāwē. Mā hari itxabu harishū eā Senhor Deus ē matu yukakī ea ashūi kaii”, hatu wa

⁶Mispa anu bui itxai keyushū huni bestibu tibitū txatxa ūpash bitāshū Senhor Deusū berubi kēwākī inākuī keska wakī mai anu ūpash hukakī keyushūtā habiatiāri samekekī dasibibū nīkaibū shabakabi hatū txakabu yuikī: “Nū hawa shināma Senhor Deus danākī nū txakabuwakubaishinaki. Nū ana haskakatsi ikamaki”, ikeakeaibū Israelī enabu Samuel hatū shanē ibu unāti wanika kushipa taeaya ⁷Mispa anu Israelī enabu ma itxabu Filisteu nawabū nīkatā hatuki sinatamisbuwē taeshū hatu detetanū ika Filisteu nawa shanē ibubu hawē mētsisipa detenamenika itxapabuya beaibu Israelī enabū hatu uī datekī ⁸Samuel yunukī yuikī: “Filisteu nawabu hatū kushipa hau nuku nemashunū nukū mekenika Senhor Deus yukakī nuku heneshüyamawe”, akeakeabu

⁹⁻¹⁰txashuwā bake bene pishta txutxu heneriama Samuelī atxitā teseshū txiwē hirabi menukī Senhor Deusū hau hatu merabewanū Samuelī yukakubainaya hatu detenū ika Filisteu nawa detenamenikabu kemaibū Samuelī hātxa Senhor Deusū nīkatā hatu merabewakī habu anu kana tū ima txakayamakī hatu dateaya nīkai datei Filisteu nawabu

kushibainaibū ¹¹hatu haska waya Israelī enabū hatu maematirubu shinaī Mispa anua hawaira tashnibaī hatu detenū ika, buaibū Filisteu nawabu pashaibu txibābaīkī hatu detekubaīkī Bete-Car anu niti itā txitūbiranaibū ¹²mishki kerā ewapa katutā unuri Mispa inū unuri Sem namakis bushū hakimatima shināmati wakī hatu nitximashū yuikī: “Natiā Senhor Deusū nuku merabewakī heneama nū unaīwē taea hawē kena Ebenézerki”, Samuelī hatu wanikiaki.

¹³ Israelī enabū ma Filisteu nawabu hatu maemakī keyuabuwē taea Filisteu nawabū Israelī enabū mae anu txitūkirā hatu ana meāma ikubainibukiaki, Samuel hiweatiā Senhor Deus Filisteu nawabuki sinataiwē taearā. ¹⁴ Filisteu nawabū maewā dabe Ecrom inū Gate namakis hatū mai pakea kesha dapi Israelī enabū mae inū hatū bai kesua betsapa hatu mebīkī keyubianibu ana ibuwakī Israelī enabū Filisteu nawabu hatu nitxikī putakī keyutā ha dikabi Amorreu nawabu hatu nematā Israelī enabu ana hatube detenameama unanuma hatube hiwenibukiaki.

¹⁵ Samuel hiweatiā hatu dayashuni Israelī enabū shanē ibu unāti wanika kushipa ikūkaīkī ¹⁶ano tibi Betel anushū inū, Gilgal anushū inū, Mispa anushū hatu uī kakūkaūkī Israelī enabu hatū mae tibi anua bea itxashū hatū txakabu inū hawara bika teneaibukiri Samuel banabimabu hatu daewakī hātxawē hatu pewakī Samuelī hatu yusīkubaūpaunikiaki. ¹⁷Haskakūkaūtani hanua kaini Ramá anu txītuinā, habianuri Senhor Deus kēwāti txi tapu wani anu inū hari hiwea shanē ibukī Israelī enabu Samuelī hatu yunupaunikiaki.

Yununika shanē ibu kushipahaira Israelī enabu hayakatsi yuka inibukiaki, na hātxarā

8 ¹Anibui Samuel babukī hau habū Israelī enabu unāti wanika kushipa hau hatu ishūkubaīshanūbū hawē huni bake dabe katukī yununikiaki. ²Hawē huni bake iyua hawē kena Joel inū hawē huni bake ha katxukea hawē kena Abias, Berseba anu ha dabe hatu shanē ibushūkī Israelī enabu yunukī taewaibū ³hatu haska wakī hawē bakebu hatu katushūbiaima hatū epa pepakūkaīmis keskama hakia ibubis kemuhairai shinā txakakī pei hune binū, iwanā, hatu yukakubaīkī hawara yunuti pepa txibāma ikubainaibuwē taea ⁴Israelī enabu anibu unanepa shanē ibubu dasibi itxai keyutā Ramá anu Samuelbe hātxai bushū ⁵yuikī: “Anibui mī ma babuaii. Mī huni bake dabetunā, mī nuku amis keska nuku pewabumaki. Haskawē taeshū hau nuku yunukubaīshanū yununika shanē ibuhaira katukī nuku yunushūwē, mae betsapa anu nawā hiwebaunabū beya hayabu keskarā”, akeakeabu

⁶yununika shanē ibu kushipahaira yukakī ea abiabu hatū hātxa Samuelī betxipaiama haskakiri Senhor Deusbe hātxakī yuka ⁷kemakī

Samuel yuikí: “Hamapai tibi minabú mia yukaibu hatu ashúwé. Hatu mekei é ana hatu shané ibushúyamanú mia danáma hakia ea habú danaí ikanikiki. ⁸Hanu hatú shenipabu Egito anua é hatu tashnimabiranaitiā itiani iki ikanikiki, haska ea akubiranibu keska mia wairá. Haskawé taeshú yushibu betsa betsapa kewákí ea henekubaímisbuki. ⁹Haska mia yukaibu mĩ níkashurá, peki. Hatu katushúshawé. Hakia mĩ hatu katushúriama haska hatú yununika shané ibu kushipahairatú hatu yunukí amakubaíshanai dasibi shabakabi bebükiri hatu txitekí unámawe, haska habú dayashúshanaiburá”, aka

¹⁰yununika shané ibu kushipahaira yuka ikaibu Senhor Deusú hătxa Samuelí níkatá hatu bamabimakí ¹¹yuikí:

—Haska yununika shané ibu kushipahairatú matu akubaíshanai matu yuinú ea níkakawé. Matú bakebu kenatá detenamenikabu hatu yunukí hatiri detenamenikabu wakí hatiri hawé cavalo tarátki mapumisbu wakí hatiri itxapa cavaloki katsaumebaítirubu hatu wakí hanushú hatiri habú shané ibu kushipahaira mekenikabu hatu washú hatu yunupakeshákanikiki, ¹²betsabu 1.000 detenamenikabu shané ibushükí yunuti wakiná, betsabu 50 detenamenikabu yunuti hatú shané ibu beshmas wakiná. Matu mā huni ewaburá, hatiri katukí hawé bai anu dayarubu wakí hatiri bai anu bimi tsekanika wakí hatiri habú hashi inú kanú inú pia wanikabu wakí hatiri hawé detenameti cavalo taráti dami wanika matu wakubaíshákanikiki. ¹³Ha dikabi matú bake txipashbu itxapa hatu dayamakatsi katushanikiki, eska tibi hau ashunübuná. Betsabu sheni ininipa wanikabu wakí inú betsabu hawé bawashunikabu wakí inú betsabu misi wanikabu wakí hatu dayamakubaíshákanikiki. ¹⁴Matú bai pepabu inú matú uva bimi bai pepaburi inú oliva hi bai pepaburi hawé kushipawé matu mebítá hau ibu wanú hawé dayaru hatu inákubaíshanikiki. ¹⁵Matú shekiwá betsa betsapa inú matú uva bimi ano tibi mā tsekaibu 10 tibi mā haya bestitxai tibi décima parte mebítá hawé dayaru inú hawé merabewanika shané ibu beshmasbu habe tsuabu hatu inákubaíshákanikiki. ¹⁶Ha dikabi matú dayaru hunibu inú, matú dayaru aíbuaibu inú, matú ina awa pepabu inú, matú jumento matu mebítí ibu watá hau ha dayashunübú hatu yunukubaíshákanikiki. ¹⁷Ha dikabi ano tibi matú txashuwá inú cabra tanashú 10 tibi mā haya bestitxai tibi décima parte bikubainaya maturi mā hawé dayaru iriakükáishanaii. ¹⁸Ha yununika shané ibu kushipahaira ikis mā katukatsi ikaituná, matu itxakawakubainaya Senhor Deusú hau matu merabewanú kashakí mā yuka Senhor Deusú matu ana níkama ishanikiki— hatu wa

¹⁹⁻²⁰Samuelí hatu mesewabia hawé hătxa níkabuma Israelí enabu anibu unanepa shané ibubú kemakí yuikí:

—Habiaskabiaké yununika shané ibu kushipahaira nū hayakatsis ikaii. Dasibi mae betsa betsapa hiwebaunabu keskairá, yunukí nuku

mekekī nukū detenamenikabube tsuabura nukuki sinataibu nuku
maemashūkubaishanunā— akeakeabu

21 níkatā hatū hātxa Samuelī Senhor Deus banabimakī yuia 22 kemakī
Senhor Deusū yuikī:

—Haska mia yukaibu keska níkatā yununika shanē ibu kushipahaira
hatu katushūshawē— aka hatu anu ana kashū Israelī enabu Samuelī
yunukī yuikī:

—Matū mae tibi anu txítūribaikawē, haska mā ea yukashu ē matu
ashūshanairā— hatu wa

Samuelki Saul nukunikiaki, na hātxarā

9 ¹Jacó huni bake Benjamimnē enabu huni betsa dasibibū
betxipaimisbu hawē kena Quis inikiaki. Hawē shenipabu Afiasī huni
bake betsa Becorate inikiaki. Becoratē huni bake betsa Zeror inikiaki.
Zerorī huni bake betsa Abiel inikiaki. Abielī huni bake betsa Quis
inikiaki. ²Quisi huni bake iyua huni ewa hawērua ewapa keyatapa hawē
kena Saul inikiaki. Israelī enabu betsa hawērua keyatapa ha keska tsua
habebisma hatu binu keyua inikiaki.

³Shaba betsatiā Quisi jumenta itxapa ibubis harakirira bui benushīkē
hawē bake Saul yuikī:

—Nukū dayaru haratura betsabe kashū nukū jumenta
benakubaütakawē— aka ⁴Saul hawē dayaru betsabe kakī Efraimnē
enabū maewā mati matipa bai kapukebaikī benakubaini Salisa maewāri
kapukeriabaini hakia hawē epā jumento hawa betxiama, ana kai Saalim
maewāri kapukeriabaini hawa betxiama Benjamimnē enabū maiwā pakea
anuri bena keyubiakubaina hawē epā jumenta hania betxiama ⁵ana kai
Zufē enabū maewā anu hikitā hawē dayaru habetā benakubaunai Saulū
yuikī:

—Txítūrikainawē. Ě epa hawē jumentawē nuibiashina ha binumai
nukuwéri nui: “Benuabuki”, ishū, nuku shināhairaikiki— aka

⁶hawē dayarū shinātā kemakī yuikī:

—Na maewā anu Deusū hātxa yuishunika hiweaki. Hawara yuia
imiswē taeshū haki mesekī hawē hātxa níkamisbuki. Hari kanawē,
hatū ha baiwē kashū nukū jumenta mapua nū betxitiru nuku
yuitirumēkainā— aka

⁷Saulū kemakī:

—Haskakenā, uinū kawe. Hakia hawa bushū nū inākuittirumē?
Nukū sakuki nū misi beshiā ana hayamawē taea nū hawa inākī
benimawatimaki— aka ⁸kemakī hawē dayarū Saul yuikī:

—Prata pei heshe karuma ē kapākāki ē hayaki. Haratu baiwē nū kai
hau nuku yuinū na prata pei heshe pishta Deusū hātxa yuishunika inānū
kawe— aka ⁹(Nukū shenipabu hiweatiā Israelī enabū Deus yukakatsi ikī

yuikī: “Unāhaira uinū kawe”, abiapaunibū ikis unāhaira hātxa betsawē kenakī: “Deusū hātxa yuishunikaki”, amisbuki.)

¹⁰ Hawē dayaru hātxa nīkatā Saulū yuikī:

—Haska mī shinaī peki. Hanu kanāwē— aka hanu Deusū hātxa yuishunika hiwea anu bui ¹¹ hawē mae mananā anu mapekebaikī txipashbū ūpush bi butubiranaibuki nukushū hatu yukakī:

—Nenu habianua nū haki nukutirumē, ha unāhairakirā?— hatu wa

¹² txipashbū kemakī yuikī:

—Heē. Na habianua mā haki nukutiruki. Mananā meribi harishū Deus kēwāmisbu anushū nami hatu pimai nukū mae anu ma huaki. Menā hawairabaī haki nukuritākāwē. ¹³ Mananāshū hatu pimai kariama hikishū hawaira benatākāwē. Huriamakē nukunabū piama manayumisbuki. Inabu teseshū hawē sheni menu keyutā hawē kēwāti nami huabu hamaki pitirubumaki. Hakia ha unāhaira hushū ha piti ma hatu Deus kēwākī ma hatu pewashūkē tsuabura hatu kena bei itxashū pimisbuki. Haskawē taea hawairabaīritākāwē, ikis hanua mā haki nukuairā— akeakeabu

¹⁴ hanua ana mapekebaini hawē mae hikitī shui ma kemaibū mananā meribi harishū Deus kēwāmisbu anu kai Samuel hatukiri hui tashnikirani huaya

¹⁵ uatiā Saul huriama Senhor Deusū bebūkiri Samuel yuikī: ¹⁶ “Meshukiri habia bariri huni betsa Benjamimnē enabū maiwā pakeanua hanu mianu betsa ē yunushanaii. Israeli enabu ē hatu ena wani hau habū shanē ibu ikūkaishanū ha huni ea katushūkī ea meribi washūshāwē. Filisteu nawabū hatu itxakawaibu bika tenekī Israeli enabū ea yukaibu hatuwē nuikī ē nīkaiwē taeshū ē hatu merabewaya Filisteu nawabu ha hunī maemakī ea hatu putamashūshanikiki”, aka Samuelī nīkashinawē taeshū

¹⁷ Saul huai Samuelī uiyāyā Senhor Deusū yuikī: “Ha huni huaikiri ē mia hātxa washinarā, haki. Ha huninā, enabu anua shanē ibushūkī hatu yunukubaīshanikiki”, aka

¹⁸ mae hikitī shui anu Samuelki kematā Saulū yukakī:

—Mī ea yuitirumē, ha huni unāhaira harakiri hiweamēkainā?— aka

¹⁹ kemakī Samuelī Saul yuikī:

—Unāhairarā, habia ē eaki. Mananā meribi anushū Deus kēwāmisbu anu ebe bukāwē, harishū mā ebetā piairā. Meshukiri penama hawara mī ea yukakatsi ikai kemakī ē mia yuishanaii. Haska watā ē mia nitxishanaii. ²⁰ Hakia ha matū jumenta mā benushina 3 dia mā benairā, ana hawē nuiyamawe, ma betxishinabukirā. Ha dikabi, Israeli enabu habū matu betxipaiaiburā, mā matubuki, mī miarā— aka

²¹ Saulū kemakī yuikī:

—Israeli enabu shukua betsa Benjamimnē enaburā, enaburiki. Nū itxapamaki, eskarabesrā. Ha inū, Benjamimnē enabu betsa ē epā enabu shukua nū itxapamariki. Haskakī mī haskakiri ea yuiai?— aka

22 hawa kemama hatu iyui mati anu mapekekaĩ hanushũ piti hiwe wanibu anushũ piaibu anu Saul inũ hawẽ dayaru bitxishũ 30 hunibu namakis shanẽ ibuhairatũ tsauti anu hatu tsaumata 23 bawaru huni yuikĩ:

—Ha nami pashkatã tari aruwe— iwanã —Ê mia inãshina ikis bewe— aka

24 hawaira kishi hirabi bitãshũ Saul bebũ tsauãyã Samuelã Saul yuikĩ:

—Ê mia arushãshina mia beshãshuki. Ê hatu kena beabubetã mĩ piyunã ē mia hawa shinãmabia arushãshinawẽ taeshã piriwe— aka habias shabatiã Samuelbetã Saulã pinikiaki. 25 Meribi kãwatihi we anua butubirani mae anu hikitã hau hanu ushanã hiwe sapa mamaki pewashuna 26 hari Saul usha dakashinaya penama hanu ushati pepa anu Saul dakakẽ Samuelã kenakã yuikĩ:

—Bestetã buturikirãwẽ, ē ma mia nitxiainã— aka Saul benitã butuaya hanushã Saul inã Samuel bai anu tashnimabaini 27 mae kesha anu butukaikã Samuelã Saul yuikĩ:

—Hau mĩ dayaru ha dukã bebukainã nitxiwẽ. Hakia mianã, ea manayuwe, eska Deusã ea yuishina ē mibe hãtxairã— aka hawẽ dayaru nitxiã bebukaini ma kakẽ

Israelã enabu hatã shanã ibu kushipahaira washukã

Deusã Samuel Saul katumanikiaki, na hãtxarã

10 ¹hanua ha dabe niti itã bishtu oliva sheni mata Samuelã bitã Saul mashu atã hatã beya txibãkã tãtsu akã yuikĩ:

—Senhor Deusã mia katukã meribi waikiki, Israelã enabu, hawenabukirã, shanã ibushukã mĩ hatu yunubaishanunã. Hatu yunukubaikã tsuabura hatuki sinatakã minabu itxakawakã bika tenemakubaini hatu dapi hiwebaunabu nemakã hatu henemakã keyukã Israelã enabu mĩ yunukubaishanaii. Eska ikis ē mia yuiai keska mĩ haki nuku akeakekainai ē mia shinãmai, hawẽ unãti tibirã, haska Senhor Deusã mia ma katua mĩ kairã. ²Ea anua mĩ ma ka, Benjamimnã enabu maiwã pakea Zelza anu hanu Raquel mai wanibu dapi huni dabeki mĩ nukui kaii. Ha dabetã mia yuikã: “Jumenta mĩ benakubaútanairã, ma betxishinabuki. Hakia mĩ epã jumentakiri ana shinãma matu dabekiri besti shinãhairaikiki, ‘Ê bake hastatã hatu betxipa?’ ”, iwanã, “mia shinaikiki”, akã mia haska wabu ³nãkabaini ana unuri bai tanabaini kai Tabor anu hi ewapa kushipa hawẽ kena carvalho anu 3 huniki mĩ hatuki nukui kaii. Habã Deus kãwai Betel anu mapekei bei ha dukã bebukirãkã 3 cabra bake iabainã hanua betsã 3 misi ewapa tsumashã benã hanushã betsãri txashuwã bitxi sakuki vinho mata iabiranai mĩ hatuki nukuaya ⁴habã mia yukakã: “Haskaramé?” mia watã mia misi dabe inãshãkanikiki. Bishãwẽ. ⁵Ana kakükaini mae betsa Senhor Deusã Gibeá hanu Filisteu nawa detenamenikabã keshea hiweabu anu mĩ ma kemai

hikikē meribi mananā anua Deusū hātxa yuishunikabu nishi paewē paeā keska benimai butubiranai bei Deuskiri hātxai bekubiranaibū hatu bebū harpa inū xaxa ati inū teperewe inu mimawati betsa mawakubiranaibuki mī hatuki nukushanaii. ⁶Hatuki mī nukukē Senhor Deusū yushinī mia kushipawaya Deusū hātxa yuishunikabu paeā keska hatube benimai habu betsa keskai mī huni betsahaira ishanaii. ⁷Haska mia wa kaimashū mī hatū hiwea merabewakatsi ikai, pepakī hatu ashūkubaishhawē, Deusū mia merabewakubaishanikirā. ⁸Mī haskakaishina bebükiri Gilgal anu kashhawē, hari ana ē miki nukui kashanaii. Harishū mibetā inabu sheni menukī keyutā hawē nami Deus daewati inākuikī nū daewashanaii. Harishū ⁷shaba ea manashhawē, ē kai miki nukushanairā, mī haska wakubaishanai harishū shabakabi ē mia ana yui kashanairā— aka

⁹—Ma ē kaii— abaini Saul kaya Deusū Saul hawaira shinā betsa wamashū haska hawē unāti Samuelī Saul yuishu Deusū dasibi uīmakubirāshu ¹⁰hanua hawē dayarube Saul Gibeá ma kemai kai Deusū hātxa yuishunikabu benimabirani Saulki nukuabu Deusū yushinī Saul betsa wakī kushipa wa nishi paewē paeā keska benimakī hatubetā Saulū Deus kēwākubainaya ¹¹Saul uīkubirāmisbū hatube Saul ikai uī habu yuka ikī yuikī: “Quisī bake haskai ikimēkaī? Saulrā, habiari Deusū hātxa yuishunikari ikimēkaī?” iake iakeaibū

¹²huni betsā ana hātxa betsawē yuikī: “Habū eparā, tsuamē, hatū hatu kushipa wairā?” hanushū shinākubiranibu yuikī: “Saulrā, habiari hawenabu Deusū hātxa yuishunikari ikimēkaī”, iwanā, yuiakeakepaunibukiaki.

¹³Deusū hātxa yuishunikabubetā Deus kēwākī keyutā hawē epā hiwe anu Saul kai hikia ¹⁴hawē kukā Saul inū hawē dayaru yukakī:

—Mā hani katāshinamē?— aka

kemakī Saulū yuikī:

—Jumenta benakubauni nū hawa betxiama kawātāshinaki. Hakia Samuelki nū nukutāshinaki— aka

¹⁵hawē kukā ana yukakī:

—Hawa Samuelī matu yuishinamēkaī, menā ea yuirikāwē— hatu wa ¹⁶kemakī Saulū yuikī:

—“Matū jumenta ma betxishinabuki”, iwanā, besti nuku yuishinaki— aka hakia Israelī enabu yunushanū haska Samuelī yuishinakiri hawa yuiama ishikē ¹⁷hanushū hau Senhor Deus kēwākī duawai benūbū Mispa anushū Israelī enabu Samuelī hatu kena ¹⁸bei itxabu hatu yuikī:

—Eska Israelī mekenika Senhor Deusū ea yuishina matu yuinū ea nīkakāwē. “Matū shenipabu Israelī enabu tashnimakī ē hatu iweniki, Egito anuarā. Egito nawabū hatu ana atxipaiaya ē kushipawē ē hatu yamawaniki. Bekubiranaibu nawabu shanē ibu tibibū hatu itxakawapanābū ē hatu maemashhukubiraniki”, ea washiāki. ¹⁹Hakia

habū matu txakabuwakī bika tenemaibu matū mekenika Deusū matu merabewakī matu nemashūbiakubirana ha besti txitikatsi ikama natiā mā ha danākī yununika shanē ibu kushipahaira mā ea yukaimawē taea na habiatiā Senhor Deus bebū Jacó huni bake tibitū enabu shukuabu tibi itxatā hanua hawenabu tibi anua Senhor Deus bebū hau bebirā bebiranūbūwē— hatu wa

²⁰ Samuel hatu yunuaya Jacó huni bake tibitū enabu bebirā bebiranaibu hawē unāti betsa watā haya inū hayama watā Benjamimnē enabu anua Samuel hawē hatu katutā ²¹ ana hatu yunuaya Benjamimnē enabu shukuabu tibi pashkatā hawenabu nātakea tibiri bebirā bebirāriaibū hawē unāti watā Matrī enabu nātakea Samuelī katushū ana hatu yunuaya Matrī enabu hiwe ibu bestibu tibi bebirā bebirāriaibū hawē unāti ana habiaskari watā Samuelī Quis katushū hawē huni bake kena tibi hau yuinū Samuelī Quis yunua hawē bakē kena tibi Quisí yuikubainaya habiatiāri hawē unāti Samuelī ana watā Saulū kena tashnikē Saul benabiabaunabu hawa betxiabumawē taeshū ²² ana Senhor Deus yukakī: “Saulrā, hani nū haki nukutirumē?” akabu hatu kemakī Senhor Deusū hatu yuikī: “Ma huaki. Ha mabu mania namā anu ma huneaki”, hatu wa, ²³ kushikaī hanu hunea anu kashū Saul tashnimatai iweki Israelī enabu itxabu bebū nitxiābu Saulū keyatatapá Israelī enabū tsuā binuama hawē pūti anu kesubaībainabu dasibibū uiaibū ²⁴ Samuelī hatu dasibi yuikī:

—Matū yununika shanē ibu kushipahaira ikūkaishanū na huni Senhor Deusū ma katushu mā uiaiī. Israelī enabu tsua haska keska hayamaki— hatu wa

kemakī hui kushipawē dasibibū yuikī:

—Bari itxapa hau hiwepakeshanūwē, nukū shanē ibuhairarā— akī keyuaibū

²⁵ hawara shanē ibuhairatū akubaītiru inū hawara atiruma Samuelī hatu dasibi yusikī tapīmatā habias hātxa dasibi unaki keneshū Senhor Deuski nukuti tari hiwe anu arutā dasibi hatū hiwe anu hau bunūbū Samuelī hatu nitxiā buaibū ²⁶ ha dikabi hawē hiwe Gibeā anu Saul kariai huni detenamenika betsa betsapa habe hau bunūbū Saul betxipaimakī Senhor Deusū hatū shinā Senhor Deusū pepa wa Saul txibābainabū ²⁷ hakia hātxa txakabukī yuāmisbū yuikī: “Hatū nuku mekekī yunushanaimēkaī, ha huninā?” akeakekī danākī hawē kēwāti inākuīti bushuābuma unābiakī Saulū hawa yuiana inikiaki.

Amom nawabu Saulū hatu maemanikiaki, na hātxarā

11 ¹ Amom nawa shanē ibuhaira Naásū Israelī mae betsa detetā hatu mebinū, iwanā, hawē detenamenikabu hatu pewatā maewā Jabes-Gileade anu hatu iweshū hatu keshemabaunawē taeshū Jabes anua anibu unanepabu kashū Naás yuikī:

—Nukube yubakawe, mī dayaru nū ikūkaishanairā— akabu ² Amom nawa shanē ibu Naásū hatu kemakī yuikī:

—Matube yubakakatsi ikirā, ha dukū matū beru yusiuria matu tseka keyu bestitā hanu ē matube yubakatiruki. Israelī enabu dasibi ē hatu itxakawa haska mapuabu hatuki kasheabu dakeaibu ē uīkatsis ikaii— hatu wa

³ haska hatu wa nīkatā Jabel anua anibu unanepabū kemariakī yuikī:

—7 dia nuku manayuwe. Mī nuku manaya hau nuku merabewai benūbū Israelī enabu maiwā pakea tibi anu kashū mī hātxa nū hatu nīkamayui kairā. Nuku merabewai beabumakē haska mī nuku yuishi keska nū mia nemama mī nuku itxakawatiruki— akabu hatū hātxa Naásū nīkatā:

—Peki— hatu wa

⁴ mae Gibeá hanu Saul hiwea anu habū kaka bui hikishū hanu hiweabu hatu banabimakī keyubaunabu, nīka keyutā dasibi datei kasha txakayamaibū ⁵ Saul hawē bai anu dayatani hawē ina awa dabe hi tekishkūyā dabeyabe hui yuka ikī:

—Nukunabu haskaimēkaī? Haskai kasha txakayamakanimēkaī?— hatu wa

Jabel anua hunibu hushū hatu kaka yuikāshu habias kaka Saul banabimabu ⁶ Saulū nīkatanaya habiatíri Deusū yushinī kushipa wakī Saul atxiaya Saul sinata paepakaükī ⁷ hanushū matxatu txaipa kenuhairawē ina awa dabe tesēshū ha dabe meshte meshte atā Israelī enabu maiwā pakea tibi anu nami meshte tibi hau hatu inākī eska hatu yuiakeakebaütanübū hatu yunua bushū hatu yuikī: “Saul inū Samuelbe mā itxai beabuma tsuabūra mā hatu txibāma na ina awa meshte nū matu beshūshu keska wakī Saulū matū ina awa tenākī akawakī matu kupishanikiki”, akī hawē hātxa bunikabū hatu yuikubaunabu nīkai datehairai huni bestitxai keskai dasibi hanus bei Saul inū Samuelki itxai keyuabu ⁸ nīkatā beabu Bezeque anushū Saulū hatu tanakī Israelī enabu 300.000 hunibu tanatā Israelī bake Judá enabu tari hawenabu tanakī 30.000 hunibu tanariashū ⁹ Jabel-Gileade anuabū kaka bei txani beshiābu hatu yuikī:

—Meshukiri bari mananābitiā nū matu merabewai kashanaii. Bushū na habias kaka nukunabu Jabel anua hatu yuiri bukāwē— hatu wa bui hikishū Jabel anu hiweabu habias hātxa hatu banabimabu nīkatā benimahairatā ¹⁰ hanushū Amom nawa shanē ibu Naás anu bushū parākī yuikī:

—Meshukiri mia anu nū hushanaii. Nuku atxitā haska mī nuku wakatsi ikai keska nuku ashāwē— akabu nīkatā Naásū hatu manaya

¹¹ ushashikī Saulū hawē detenamenikabu hatu pashkakī ³ shuku watā hune hatu iyukī meshu merā hawa hātxai banama ma pena kemaya

Amom nawabu bestériabuma anu hatū tari hiwe pūtebaunabu anu hikibaíkī hatu detetiyashū hatu detekubaíkī bari mananābi hatu keyuabu Amom nawabu hatiri pashai kushibaini besti dasiabu hawa huni dabe nia tsuā betxiamakē¹² txipu hawenabu betsa betsapabū Samuel yuikī:

—“Saul nukū shanē ibuhaira kushipa itirumaki”, habu ikimaburā, ana haska hakiri shinā txakatirubumaki. Tsuabura hakiri hātxa txakabuimabumēkaī, nuku yunukāwē, nū hatu detekī keyuairā— iake iakebiaibū

¹³ shinā txakai hātxaibu Saulū hatu nemakī:

—Israelī enabu Senhor Deusū ma nuku merabewashūwē taea ikis tsua ana mawatirubumaki— ikaya

¹⁴ hawaira Samuelī dasibi hatu yuikī:

—Nenua Gilgal anu bushū Saul nukū shanē ibu kushipahaira dasibi hatu unāmakī taewarinū bukāwē— hatu wa,

¹⁵ nīkatā dasibi Gilgal anu bui mapekei hikishū Senhor Deuski nukuti tari hiwe bebūshū dasibibū yuikī: “Saul nukū shanē ibu kushipahairaki”, atā hanushū inabu tesēshū hawē nami bawashū pi besi Saul inū Israelī enabu dasibi Senhor Deus daewai habe haibunamei benimahairanibukiaki.

**Saulū hau hatu yunukubaíshanū shanē ibu kushipa
wakī Samuelī Saul yununikiaki, na hātxarā**

12 ¹Haska wai menei keyutā Israelī enabu dasibi Samuelī hatu yuikī: —Dasibi mā ea yukai nīkaimashū matu merabewakī shanē ibuhaira kushipa ē ma matu katushūshinaki, na mā uiainā. ²Matu hatū yunukubaíshanū yununika shanē ibu kushipahaira mā ma hayaki. Hamē earā, ē ma matu anibushunaki, ē bu siū siūpairā. Hakia ē bakebu ma huni ewabu matube hiwekanikiki. Berunātū ē matu yunutiani na habiatī matu bebū nishū ē ma matu heneaii. ³Na habiatī ē nenuki. Haskara ē matu akubirāshinamēkaī, ea yuikāwē. Tsuā ina awa kasmai jumento ē biaímamēkaī, bika tenemakī tsua ē itxakawaimamēkaī, hawa txakabu hau hatu unāyamanū hune hatū pei ē biaímamēkaī, Senhor Deus bebū inū matū shanē ibuhaira Senhor Deusū katuima bebū ē tsuara haska waimarā, shabakabi ea yuikāwē, mā huni betsa ē haska waima ē diriarā, hawara pepawē ē matu pakairā— hatu waya

⁴habū kemakī yuikī:

—Bika tenemakī itxakawakī mī shinā betsa wanū, iwanā, pei mia inaíbu bikubirākī mī nuku haska waismaki— akabu

⁵ Samuelī ana hatu yuikī:

—Haskakenā, ekiri txakabu mā betxiamarā, Senhor Deus inū matū yununika shanē ibuhaira Senhor Deusū katuimatū habias unākanikiki, txakabuwakī ē hawa kaneismarā— hatu wa habū kemakī:

—Haa, txanimaki— akeakeaibū

⁶Samuelī ana hatu yuikī:

—Moisés inū Arão Senhor Deusū hatu kushipa watā hatu merabewakī Egito anua Senhor Deusū matū shenipabu hatu tashnimabiraniki.

⁷Haskawē taeshū matū shinā pewakī ea nīkahairakubaīkāwē. Senhor Deusū nuku nīkaya haska wakī matū shenipabu inū maturi Senhor Deusū duawakubirāmiskiri yuikī ē matu shabakabi washunai ea nīkakāwē.

⁸Jacó inū hawē bakebu inū hawē bababu Egito anu hikiabu txipu hatu itxakawakubainaibū hau hatu merabewanū matū shenipabu kashakī yukaibu Senhor Deusū Moisés inū Arão hatu anu yununiaki. Egito anua ha dabetū matū shenipabu iwekubirākī na mai anu matū shenipabu hatu hiwemanibuki. ⁹Hakia Senhor Deus hatū mekenika Deus matū shenipabū hakimanibuwē taeshū hatu kupikī Hazor anu Jabim shanē ibū detenamenikabu shanē ibu Sísera Senhor Deusū yunukī, Filisteu nawaburi yunukī, Moabe nowa shanē ibuburi yunukubainaya matū shenipabuki sinatakī hatu detekubainaibū ¹⁰hakia txipu huīti nishmashū haska ma kaneshina Senhor Deus yuikī: “Mia danākī mia henebaī yushibu Baal inū Astarote kēwākubirani nū txakabuhairaimaki. Nukuki sinataibu nuku nemashūwē, hau nuku ana yunuyamanūbunā. Mī nuku haska washuna mia besti duawakatsis ikī nū mia yubaii”, akabu

¹¹Mā unanuma hiwekatsis ikaiwē taeshū Senhor Deusū matu nīkatā matuki sinatakī matu itxakawaibu hau habū matu nemashūkubainūbū Gideão Jerubaal inū, Baraque inū, Jefté inū, ea Samuel Senhor Deusū nuku yunuakeakekubaīshinaki. ¹²Hakia matū mekenika Senhor Deus matū shanē ibu kayabibiakē Amom nawabu shanē ibu Naásū matu detenū ika hawē detenamenikabu matu dapi iweaya uī hatuwē datekī hau hatū nuku yunukubaīshanū yununika shanē ibu kushipahaira nuku katushūwē, iwanā, mā ea yukaimaki. ¹³Haska betxipaikī matū yununika shanē ibu mā katuimarā, na ma nia. Haska mā ewē taeshū mā yuka Senhor Deusū ma matū shanē ibu katushū yunushinaki. ¹⁴Natiā mā ha txibātirubuki. Matu inū matū shanē ibu Saulū Senhor Deus kēwākī, hawē hui nīkakī, hawē yunuti inū hawē nemati hātxa danāma haska matū mekenika Senhor Deusū shinaī keska txibaī unanuma matū yununika shanē ibube pe mā hiwekubaītirubuki. ¹⁵Hakia nīkabiakī hawē yunuti hātxa inū hawē nemati hātxa mā danākī mā txibāmarā, matu inū matū shanē ibuhaira Senhor Deusū matu kupishanikiki, matū shenipabu kupini keska wakinā.

¹⁶Eskatiā hawē dateti dami ewapahaira Senhor Deusū matu uīmaikiki. Habianu tukuama mapushū uīyukāwē. ¹⁷Ikis shekiwā trigo tsekamisbutiā ui ismaki. Txanimamē? Hakia na habiatiā ē Senhor Deus yukaiwē taeshū uiyabi kana tū imakī Senhor Deusū ui yunuikiki, ikisrā. Shanē ibu kushipa betsa ea yukai mā txakabuhairaimaki. Natiā mā tapīkī unātirubuki, Senhor Deusū matu uīmayarā— hatu watā

¹⁸ Samuelī Senhor Deus yuka hawaira uiyabi kanatū imabaibainaya Senhor Deusū ui inū kana tū imabaibainaiwē taea Senhor Deuski inū Samuelki dasibi datehairakī ¹⁹ dasibibū Samuel yuikī:

—Txakabu hayahairabia shinā txakakī ana nukū txakabu matsākī hamamaki nū yununika shanē ibu kushipahaira yuka ikima ha shināma hau nū mawayamanū mī Shanē Ibu Senhor Deus ea akī nuku yukashūwē, nū mī tsumaburā— akeakeabu

²⁰ Samuelī kemakī ana hatu yuikī:

—Dateyamakubaikāwē. Tanimaki. Mā txakabuhairaimaki. Hakia ikis Senhor Deus heneama, matū shinā dasibiwē ha besti kēwākī ikūwākubaishākāwē. ²¹ Ana yushibu dami hawē parananaibū hiwea hayama txibākī kēwāyamakubaishākāwē. Hiwea hayabumawē taeshū hatū matu mekekī merabewatirubumaki. ²² Senhor Deusū matu hawenabu waniwē taeshū hawē kena pepawē shinā betsa wama matu henebainamaki. ²³ “Senhor Deus ē matu ana yukashunamaki”, iki ea ē txakabukatsi ikamaki. Senhor Deus matu yukashuni ē henekatsi ikamariki. Haskawē taeshū bebükiri pe hiwekaikī mā kaneama ishanūbū ē matu yusikubiranaii. ²⁴ Matuwē taeshū haska Senhor Deusū akubirāmis shināhairakubaikī datekī tñanima kayabi Senhor Deus besti kēwākubaishākāwē, shinā betsa wamarā. ²⁵ Hakia Senhor Deus henekī mā ana txakabuwakī taewaya matu inū matū shanē ibu bena kupikī Senhor Deusū matu matsukī akawashanikiki— anikiaki.

Filisteu nawabube Israelī enabu ana detenamenibukiaki, na hātxarā

13 ¹Saul huni ewakaikī Israelī enabu yunukī taewai shanē ibuima ano itxapa kariama ²detenamenika hau ikubaishanūbū Israelī enabu 3.000 huni detenamenikabu katukē Betel manā mati matipa anu mae betsa Micmás anu 2.000 detenamenikabu habe bashikuabu hanua 1.000 detenamenikabu hawē huni bake iyua Jōnatasbe hawē epa Saulū yunua Benjamimnē enabū maiwā pakea Gibeá anu hari hatu binukī keshemai kakē hanua hatiri yurabu tesheabu hau hatū hiwetā bunūbū Saulū hatu yunua buabū ³Filisteu nawa detenamenikabu Gibeá anu kesheabu Jōnatasā hawē detenamenikabubetā hatu detekī Gibeá anua hatu nitxīkī keyua hatu haska wa hatū maewā anushū Filisteu nawa shanē ibubū nīkatā unaibū hanushū Hebreu nawabū hau nīka keyubaunūbū Israelī enabu maiwā pakea tibi anushū hau txashuwā mashū txā txā akubaunūbū Saulū hatu yunua

⁴hatu banabimabaikī:

—Filisteu nawa detenamenikabu Saulū hatu detekī keyushinawē taea Filisteu nawa dasibibu Israelī enabuki sinatahairaibū Gilgal anu dasibibu Saul anu ma itxakanikiki— hatu wabu ma nīkakī keyuabū ⁵Filisteu nawabu Israelī enabube hatuberi detenamerianū ishū hawenabu 30.000

detenamenikabu cavalo tarātiki mapuabu inū, 6.000 detenamenikabu cavaloki katsaumeabu inū, detenamenikabu maī bunikabu ianēwā kesha anu mashi keska tsuā hati hatu tanatiruma hatu yunukī Filisteu nawā shanē ibubū hatu itxawabu hati hayabu Micmás anu mapekebaini hikishū mae betsa bari huaikiri Bete-Áven anushū hatū tari hiwe pūtebaunabū

⁶Israelī enabū hatu uiā mesehaira dakakē uī datei pashai hunenū ika mishki tāpe anu inū, mai kini shātu anu inū, mashash mananā inū, mai shātu keru anu inū, txatxa ūpash anu hunei iruabū, ⁷hatiri itxapa pashai Hene Jordāo pukebaini bui maiwā pakea Gade inū maiwā pakea betsa Gileade anu iruabū hakia Gilgal anu Saul bashikua hawē detenamenikabu habe bashikua datehairai saki saki iki keyuaibū ⁸haska Samuelī yubakī hanu yuishina ⁷ dia Saulū manabia hakia Samuel Gilgal anu huriamakē hunibu bestibu tibi inū bui taewaibū ⁹hanushū Saulū yunukī hatu yuikī:

—Inabu ea beshūrikāwē. Hawē sheni menu keyushū hawē daewati nami nū pinūbunā— hatu wa beshuābu tesēshū hawē sheni dashpeshū inābu Saulū ibubis hawē sheni menu ¹⁰keyuaya Samuel hui hikiaya ikī haki nukui kashū Saulū pe hätxa wabia ¹¹Samuelī hawaira yuikī:

—Haskakī mī haska washumē?— aka

kemakī Saulū yuikī:

—Huni bestibu tibi inū bui taewaibū ē uiā haska mī ea yubakī yuishina ma binuaya mī huriamā Micmás anu Filisteu nawabu mirima itxai keyuaibū ¹²Senhor Deus ea akī merabe ē yukariama nenu Gilgal anushū ea dukū Filisteu nawabū ea detetirubu shinākī hani haskatima ibubis ina hawē sheni Senhor Deus ē menukī keyushūshuki— aka

¹³Samuelī Saul kemakī:

—Na haska mī ashurā, mī atimapahairashuki. Haska Senhor Deusū mia yunuima mī kaneama ishurā, mī Israelī enabu shanē ibu niti ikama ikūkaīkeanaii. ¹⁴Hakia mī shanē ibui taebiaimakē minaburi ikubainama ishanikiki. Haskawē taeshū huni betsa pepa haska betxipaiai keska ashūtiru Senhor Deusū ana katushanikiki, Israelī enabu shanē ibu betsa mistukinā— abaini

¹⁵hanira kai Gilgal anua Samuel kaikaini kaya, detenamekatsi pewatā detenamenikabū Saul txibaī Gilgal anua kaibaini bui Benjamimnē enabū maewā Gibeá anu hikiabū hanushū hawē detenamenikabu habe bekī txibābu Saulū hatu tanabaükī 600 hunibu uiāyā ¹⁶Saul inū hawē huni bake iyua Jônatas inū hatube beabu Benjamimnē enabū maewā Gibeá anu niti ishū manayuaibū Filisteu nawabu Micmás anu hatū tari hiwe pūtebauna maniabū ¹⁷hakia 3 detenamenika shuku haya habu tibi pashkabaini betsa maiwā pakea Sual anu mae betsa Ofrakiri butanübū ¹⁸hanua shuku betsa Bete-Horomkiri butanübū hanua shuku betsa hanu tsua hiweabuma anu kesha Zeboim pashku napāpakiri bui hanushū uībaütirubu anu mananā hikiabū,

¹⁹ matxatu txaipa kenuhaira inū hashi Israelī enabu, Hebreuburā, hau detenameti dami wayamanūbū Filisteu nawabū hatu nemamisbuwē taea Israelī enabu maiwā pakea hirabi anu ferro mane kenuti mabu wanika tsua hayabumakē, ²⁰ hatū kenu mabu dayati sharabu kenuñ, iwanā, Filisteu nawabū hanushū ferro mabu wamis inū hanushū kenumis anu hatū dayati mabu hau bunūbūwē, ²¹ mai pukīti betsa betsapa kenuñ pei heshe dabe hatu yuka pakamamisbu inū, due inū txatxití kenuñ pei heshe bestitxai hatu yukakī pakamamis ipaunibukiaki. ²² Haskawē taea habū Saul inū hawē bake Jônatas txibābu habu hawa deteti kenu hayabumakē Saul inū Jônatas besti matxatu txaipa kenuhaira inū hashi hayabukē ²³ Filisteu nawabu kushibaī Micmás anu mati dabe namakis napaku anu hanu bai kati anu tsuā hatu nemama hikiabū

**Mëtsisipakaī Jônatasā Filisteu nawabu hatu
detekī maemanikiaki, na hătxarā**

14 ¹shaba betsatiā Saulū huni bake Jônatasā hawē merabewanika yuikī:

—Ukeri pashku pukebaī Filisteu nawabu detenamenikabu shuku betsa detenū kawe— aka haska kaikī hawē epa Saul banabimama ²mati manā tenāmashū hanushū shekiwā trigo katamisbu anu hi betsa hawē kena romeira namā Migrom anu manishū 600 hunibubetā Saulū manaya ³Senhor Deus yukanū ika Deusbe hawenabu hătxashunikatū tari hawē kena éfode Aíasī beshuā inikiaki. Aíasī eparā, Aitube inikiaki, Icabō betsarā. Hanua Icabō eparā, Finéias inikiaki. Finéiasī epa Eli inikiaki. Siló anushū hawenabu Senhor Deusbe hatu hătxashunikari ikükainikiaki, Elirā.

Jônatas tashnikaikī tsua yuiama ka tsuā hawa unāmakē ⁴mati kuburu keyatapa dabe hawē kena Bozez inū Sené ha dabe namakis bai anu Filisteu nawabu detenamenikabu maniabu anu kemanū ika ka ⁵mishki mati keyatapa betsa Micmás bebū nortekiri nia inū betsa Gibeá bebū sulkiri niriakē ⁶hanushū hawē merabewanika Jônatasā yuikī:

—Filisteu nawa detenamenikabu hawa nukū Deus unābuma anu hatuki kemai ukeri kesha betsauri kawanāwē, Senhor Deusū nukuwē taeshū nuku merabewatirumékainā. Senhor Deusū hawē maemati kushiparā, hawa bikamaki. Huni itxapawē kasmai huni eskarabeswē Senhor Deusū nuku hatu maemamatiruki— aka

⁷kemakī hawē tsumapā yuikī:

—Haskakenā, haska mī shinaī keska akubaīwē. Hawara mī shinaī ē mia txibākī ashūkubaītiruki— aka

⁸haska yuia hanushū Jônatasā kemakī yuikī:

—Uiā, ukeri hanu mapuabu anu kapukenāwē, hau shināshū habū nuku uinūbunā. ⁹Habū nuku uītā yuikī: “Manayukāwē, matu anu nū butuairā”,

nuku akabu nū hatu manaii, hatu anu mapekeamarā. ¹⁰Hakia habū ana nuku yuikī: “Nuku anu mapekekāwē”, nuku akaibuwē taeshū Senhor Deusū nuku merabewaya nū hatu maematiru unātā hatu detenū ika samama nū hatu anu mapekekañiriki— aka

¹¹ hau shināshū hatu uinūbū huneabu anua tashnibainaibu Filisteu nawabū hatu betxitā yuikī: “Uīkāwē. Hanu ma huneshinabu mishki tāpe anua Hebreu nawabu ma tashnibirākanikiki”, iwanā ¹² hui kushipawē Jōnatas inū hawē tsuma sai akī yuikī:

—Detenameti matu yusinū nuku anu mapekekāwē— ikaibū hawē tsuma Jōnatasā yuikī:

—Senhor Deusū nuku merabewakī Israelī enabu hatu deteshūkī maemaikiki. Etxū hukī ea txibābirāwē— aka

¹³ hani mī mapeketiruma anu mapekei betākubaini Jōnatas mapekeaya hawē tsumapāri txibāriabaini habe mapeketā Jōnatasā Filisteu nawabu detekī di atanai hawē tsumapā hatū namekī tenākubaūkī ¹⁴habu dukū tenā taewakī hanu kesheabu anu mae hatiuma anushū Jōnatas inū hawē tsumapā 20 hunibū hawaira hatu detekī tenābu ¹⁵hatu haska wabaunaibu Filisteu nawabū unātā detenamenikabu hatū tari hiwe pūtebaunabu anu inū detenamenikabu shkuakeakea nāta keshebaunabu datebaunaibū hanushū Senhor Deusū mai patxa sakumakī hawa shinātimawakī hatū shinā hatu benua Filisteu nawabu dasibi datehairai berukubaunaibū

¹⁶ Benjamimnē enabū maewā Gibeá anushū Saulū hatu yunua habu mapushū uībaunaibū Filisteu nawabu harakiri katima datei kushibaunaibu uīkī Saul yuiabu ¹⁷haska nīkatā hawē detenamenikabu habe itxabu Saulū hatu yuikī:

—Tsua nukunabu nenu hayamamēkaī, hatu benabaūkāwē— hatu wa tanakī uībaūkī Jōnatas inū hawē tsuma hayama uītā Saul yuiabu, ¹⁸Israelī enabu detenamenikabu anu Deusbe hatu hātxashunikā tari éfode ma beshiā Aías Saulū yunukī yuikī:

—Deusbe yubakani tari éfode nenu bewe— aka

¹⁹ Deusbe hatu hātxashunikabe Saul hātxaya Filisteu nawabu hatū tari hiwe pūtebaunabu anua datei haskatima bis bis iki berukua itimaskahairakubaunaibu uīkī nīkatā Saulū Aías ana yuikī:

—Haskamaki. Éfode ana beyamawe— atā

²⁰ hawē detenamenikabu Saulū hatu itxawatā: “Hatu detenū bukāwē”, iwanā, hatu iyuaya hawa shinā betsawē haskatima hanubi Filisteu nawabu detenamebaunaibū ²¹ha dikabi uatiā Hebreu nawabu Filisteu nawabube dasia hiwenibū habu dikabi beshiābu habuā Filisteu nawabu henebaū ma hatunabu Israelī enabu merabewakī Saul inū Jōnatasbe dasitā Filisteu nawabu hatu detekī hatu merabewanibukiaki. ²²Hatu deteabu Efraimnē enabu maewā mati matipakiri Filisteu nawabu hari pashaibu nīkatā hatu detenū ika tashnibirākī detekubaūkī hatu

txibābaikī ²³Bete-Áven anushū hatu dete keyutā txītūtanibukiaki. Haska wakī Senhor Deusū Israelī enabu merabewakī Filisteu nawabu hatu putamanikiaki.

**Hau hawa piyamayunübū hawē detenamenikabu
Saulū hatu nemanikiaki, na hātxarā**

²⁴Saulū Israelī enabu hatu yubakī nemakī yuikī: “Bari kariama eki sinataibu nū hatu dete keyuriama Filisteu nawabu txibābaikī detekubaikī tsuā taska piyamayushākawē. Tsuāra ea nīkama bunikī mā piarā, txakabuhairashanikiki”, haska hatu wabiranawē taea ha shabatiā Israelī enabū hawa piti betsā metsabumahairakē ma hī iki punu nukai babubiashū ²⁵⁻²⁶Filisteu nawabu txibaī hi shukua anu hikibaū hanu buna hawē bata hi anua txakahairai ūpash keska habai mai anu pātu tsaua Israelī enabu detenamenikabū betxibiatā Saulū hatu nemakī yupuwē taea datekī tsuā meamahairakē ²⁷hakia hawē epā nemati hātxa Jōnatasā nīkama ikawē taeshū hawē hashi debuwē buna bata pātu tsaua pukutā hawaiρ mebaini hawē shinā txākāi benimakaini kaya ²⁸hawē detenamenika betsā uītā yuikī:

—Mī epā nuku yubakī yuikī: “Tsuāra na habiatā piti betsā piarā, Senhor Deusū hau txakabuhaira wanūwē”, akī nuku yuibirawanwē taea haska nīkabirana nukunabube nū ma punu nukahairabuki— aka

²⁹Jōnatasā kemakī:

—Ē epā hatu nemakī nukunabu itxakawakī hatu yubawē taea mā ma babuaki. Buna bata eskarabes mekī ē pia ē yura ē ma ana kushipashuki. Uīwē. ³⁰Filisteu nawabū piti nū hatu putama buaibū ha nukunabū ha piti pikubaini hawē kushipatā nukunabū Filisteu nawa mirima hatu detekī baris ma nū hatu dete keyushu ikeanai— aka

³¹Israelī enabu punu nuka hī ibiakubaikī ha shabatiā Micmás anua Filisteu nawabu detekī txibākubaikī hatu keyuriama Ajalom anu hatu henetā txītūbirākī ³²atimas Filisteu nawabū ma hatū inabu henebainabu txashuwā inū, ina awa inū, hatū ina awa bake bitā betsā tesēshū maiki meshte meshte ashū hawē nami pasha himiyabi piaibū ³³hakia hatiri bushū Saul yuikī:

—Senhor Deusū hātxa danākī txakabuwakī nami pasha himiyabi pikaničiki— akabu

Saulū kemakī hatu yuikī:

—Matūmebi mā txibā pewaismaki, kanekī txakabuwairā. Mishki ewapahaira tarābirā nenu ea beshūkawē. ³⁴Haska watāshū hatū ina awa inū hatū txashuwā bestibu tibitū hau nenu benūbū hatu yuikubaūtakawē. Nenu beshū tesēshū hawē himi habai keyuaya meshte meshte ashū bawashū pitirubuki, nami pasha himiyabi pi txakabukī Senhor Deus ana sinatamarā— hatu wa hatu yuibaunabu habias meshuki bestibu tibitū

ibubis hatū ina awa beshū tesēshū himi habawakī keyutā bawashū pikī keyuabū³⁵ hanushū ha dukū tates taewabaīkī Saulū ibubis hawē kēwāti txi tapu Senhor Deus ashukī taewanikiaki.

36 Haska hatu pewatā Saulū hatu yuikī:

—Ikis na meshu merā butubaī Filisteu nawabu ana hatu berutā detekubaīkī penariama tsua betsa taska teshe wakī hiwemayamashākāwē— hatu wa dasibibū yuikī:

—Haska mī shinaī keska akubaīwē— akeakeabu hakia hawenabu Deusbe hatu hātxashunika Aíasī Saul yuikī:

—Hawara nū akatsis ikai ariama Senhor Deus yukakī taewanāwē— aka

37 hawē hātxa nīkatā Saulū Deus yukakī:

—Ana Filisteu nawabu hatu txibākubaīpa? Israelī enabu mī hatu nuku yunukī maemamatirumē?— aka

habias meshu merā Senhor Deus hawa kemama pes dakakē³⁸ haskakī Senhor Deusū hawa yuiama tapīkatsi ikī Saulū hawenabu yuikī:

—Detenamenika shanē ibu dasibibube nenu bekāwā, tsuā na habiatīa txakabuwakī mā kaneshumēkaī, nū tapinunā.³⁹ Israelī enabu mekenika Senhor Deusū ea nīkaya ē matu yubaii, tsuāra Senhor Deus sinatamakī kanebiranamēkaī, hau mawanūwē. ē bake Jōnatasā txakabuwakī kanebiranarā, habiari hau mawanūwē— ikaya shanē ibubu detenamenikabū hawa yuiabumakē⁴⁰ Israelī enabu dasibi Saulū ana hatu yuikī:

—Pashkatā mapu bukunākāwē. Ukeri matu dasibi ikāwē, nekeri ē bake Jōnatas inū ea nū niairā— hatu wa

dasibibū kemakī yuikī:

—Haska mī nuku akatsis ikai keska awe— akabu

41 hātxa kushipawē Saulū Senhor Deus yuikī:

—Israelī mekenika Senhor Deusū, mī dayarū mia yukabia haskakī mī ea hawa kemamamē? ē kaneamēkaī, ē bake Jōnatasā kaneamēkaī, hawē unāti Urim hau haki tashninūwē. Hakia Israelī enabu minaburā, habū kaneamēkaī, hawē unāti Tumim hau hanu tashninūwē— akaya

Jōnatas inū Saul anu unāti watā Urim bia kaiāyā hawē hatu unāti waya Israelī enabu kaneabuma hatuki pe kaiāyā

42 haskaya Saulū ana hatu yunukī:

—Ē bake Jōnatasmēkaī, ē eamēkaī, nuku unākī hawē unāti ana nuku anu kāimawe— aka

unāti wati bia Jōnatas hatu unāmai haki tashniaya⁴³ haskaya Saulū Jōnatas yunukī:

—Hawara mī kanebirana shabakabi ea yuiwe— aka Jōnatasā shabakai txanikī:

—Txanimaki. Buna bata betxitā ē hashi hawē debuwē besti pukutā eskarabes ē me bestibirāshinaki. ē haska wabirāshinawē taearā, dateama ē mawatiruki— aka

⁴⁴ hātxa kushipawē Saulū yuikī:

—Jônatasā, ē haska hātxa yuibainawē taeshunā, mī mawamakenā, bikahairawē Deusū hau ea kupishanūwē— akaya

⁴⁵ hakia haska wai hawenabū nīkatā Saul kemakī:

—Haskatā e iskaū Jônatas mawatirumē? Jônatasā hawenabu Israelī enabu Filisteu nawabu dasibi nuku maemamashūkī keyushūbiranawē taea mawatirumaki. Haska Jônatasā abiranarā, Deusū merabewaya Jônatasā abiranawē taea Senhor Deus hiwekūkainaya Jônatas mawai hau tī iyamanūwē, hawē bu dikabi betsə teseamarā— akī Jônatas hau mawayamanū haska yuikī Saul nemanibukiaki. ⁴⁶ Haskakē hatū maiwā pakea anu Filisteu nawabu txītūbainaibū Saulū ibubis shinātā ana hatu txibāma hatu henetankiaki.

⁴⁷ Hatu haska watā tsuā ana nematirubuma Israelī enabu dasibi yunukubaikī Saul shanē ibuhairakī nawabu hiwebaunabu haki sinataibu hatu nemakī maemakubainikiaki. Moabe nawabu inū, Amom nawabu inū, Edom nawabu inū, mae betsə Zobá anua shanē ibubu inū, Filisteu nawaburā, hanira hatū mae anu kakī hatu maemakubaīpaunikiaki.

⁴⁸ Saulū hawē detenamenikabu hatu itxawatā iyushū Amaleque nawabu maemakī keyunibukiaki, nawa tibi dasibirā, Israelī enabu yumetsubirābirāmisbu hatu nemashūkī keyukubaīkinā.

⁴⁹ Hati Saulū bakebu inibukiaki, hawē huni bakeburā, Jônatas inū Isvi inū Malquisuarā. Hanua hawē aību bake daberā, iyua Merabe inū mashku Mical inibukiaki. ⁵⁰ Saulū ainī kenarā, Ainoā inikiaki. Ainoānē eparā, Aimaás inikiaki. Hanua Saulū detenamenikabū shanē iburā, Abner inikiaki. Hawē eparā, Ner inikiaki, Saulū epa betsarā. ⁵¹ Abielī bake daberā, Ner inū Quis inibukiaki. Quisrā, Saulū epa inikiaki.

⁵² Saul hanua shanē ibuima hiwekūkaikī Filisteu nawabube detenamei heneama mesebiakē Saulū huni kushipabu katutā hau habetā Filisteu nawabu detenūbū hatu itxawakubainikiaki.

Saulū hawē yunua akī pewashunama kaneaya Deusū dananikiaki, na hātxarā

15 ¹Shaba betsatiā Samuelī Saul yuikī:

—Deusū enabu Israelbu mī hatū shanē ibunū ē mia katuima Senhor Deusū eska mia yuikiki. Nīkawe. ²Senhor Deus kushipa dasibi binua eska hātxashinaki: “Egitō anua Israelī enabu bekī Amaleque nawabū maiwā pakea kapukebaīpanābū hatu nemakī niti aniwē taeshū natīā ē hatu kupikatsis ikaii. ³Na habiatā Amaleque nawabu anu bushū hatu detekī keyutākawē. Hatuwē hawa nuiama dasibi hatu yamawakī

keyutākāwē. Hunibu inū, aībuabu inū, bake mishtību inū, dama kaishinabu hatu tenā keyukī hanushū hatū ina awa inū, hatū txashuwā inū, hatū camelō inū, hatū jumento hatū mabu dasibiyabi yamawakī keyutākāwē”, akī Senhor Deusū ea yuikī mikiri haska hātxashinaki— aka

⁴hanushū Saulū haska nīkatā hawenabu Israelī enabu kenakī itxawatā hawē detenamenika maī bumisbu mae betsa Telaim anushū hatu tanakī 200.000 hunibu tanatā hanushū Judá enabu 10.000 hunibu tanakī keyuriatā ⁵hatu haska wabaikī iyui Amaleque nawabū shanē ibu hatū mae ewapa anu hiweabuki kematā mishkiwē kenebaunibuwē taea napāpa tepakuau mapubaūshū ⁶Moisī ainē enabu Queneu nawabu Amaleque nawabube husia hiweabuwē taeshū hui kushipawē Saulū hatu yuikī:

—Queneu nawabu, tashnibirani neri dasibi kaī bekāwē. Amaleque nawabube nū matu detekatsi ikamaki. Matubunā, Egito anua nukū shenipabu Israelī enabu beaibu matū shenipabū hatu duawanibukiaki. Menā hawaira ea nīkabirani bekāwē— hatu wa hawē hātxa nīkatā

Queneu nawabu Amaleque nawabu anua kaibaini pashaibū ⁷haskabiranaibū hawē detenamenikabubetā Saulū Amaleque nawabu hatu dete taewakī Havilá anushū hatu txibābaikī Egito maiwā pakea kesha anu mae betsa Surkiri hiki buaibu hatu detekī keyutā ⁸hanushū Amaleque nawa shanē ibu Agague atxishū hawenabu detenamenikabu besti dasibi hatu detekī maemata ⁹hakia Saul inū hawē detenamenikabū Agague atxishū mekeyutā hanushū hatū txashuwā bene inū, yushā pepabu inū, ina awa bene inū, yushā shua detekī tenāma hakia hatū mabu pepa karu betsa meketā hanushū hatū mabu pepa beshmas inū hatū mabu atimapā sharabu besti dera dera akī txakabuwakī keyuabū

¹⁰hanushū Samuel Senhor Deusū hātxa wakī:

11—Pe dabane São é shanē ibu wani é yunua ea akī pewashunama natiā ma ea heneawē taeshū é ma heneaki— aka haskakiri Samuel shināma bika tenekī hau putayamanū meshu txai tanakī Samuelī Senhor Deus Saulkiri yukashūshini ¹²penamahaira Saulki nukutanū ika Samuel kaya tsuāra yuikī: “Saul Carmelo anu kaikiki. Harishū Amaleque nawa detekī keyushīshū hawē unāmati mishki keyatapa benikī hatu nitximata hanua bai betsa kawē Gilgalkiri butukainikiki”, aka ¹³Gilgal baiwē Samuel kai hari Saulki nukua benimakī Saulū yuikī:

—Senhor Deusū hau mia pepawakubainūwē. Haska Senhor Deusū ea yunushinarā, ma é meneshūshinaki— abia

¹⁴hanushū Samuelī txitekī yukakī:

—Txashuwā maā maā ikaibu inū ina awa maā maā ikaibu é nīkairā, haskakī é haska nīkai?— aka

¹⁵Saulū kemakī yuikī:

—Na inabu bekinā, Amaleque nawabū maewā anua nū beaii. Mīmekenika Senhor Deus kēwākī ha inabu menukī kuashūshanū, iwanā,

txashuwā pepa inū ina awa shuarāwā nukunabū mekeshinabuki. Hakia dasibirā, nū yama washinaki— ikaya ¹⁶nīkakatsi ikama nemakī Samuelī hawaira yuikī:

—Haska ana yuiyamawe. Peswe. Eska Senhor Deusū meshu merā ea yuishinai mia yuinū nīkawē— aka

—Ē mia nīkai ea yuiwe— aka

¹⁷Samuelī ana yuikī:

—Iubis mī haska hayatiruma mī shinābiaya nīkamas Israelī enabu mī hatu shanē ibuhairashunū Senhor Deusū mia katuima mī shināma ishiāmē? ¹⁸Eskaki, shināwē. Senhor Deusū mia yunukī hawē nemati kushipawē ha Amaleque nawa txakabubu mia detemakī hatū mabu mī yama washanū mia yunushinaki. ¹⁹Haska shināma hawē hātxa nīkama binumakī hatu detebiakī hatū mabu inū hatū inabu henebainaibu haskakī mī hatu biābirāshinamē, Senhor Deusū berubi txakabukiranirā?— aka

²⁰Saulū kemakī yuikī:

—Haska Senhor Deusū ea yunushina txibākī hawē yunuawē taeshū ē ma akī keyushūshinaki. Amaleque nawabu dasibi tenā keyutā hanushū Amaleque shanē ibu Agague neashinabu ē iweshinaki. ²¹Txanima Gilgal anushū mī mekenika Senhor Deus ha inākī hanushū tenā keyukatsi inabu shua tesēshū menukī keyushūti nukunabū hatu nawakī ibuwabirāshinabuki— aka

²²hanushū Samuelī yuikī:

“Senhor Deusū betxipai benimamisrā,

nū ha nīkakī nū ashuaī besti betxipaimiski.

Hamē ha inabu sheni menukī keyushūmisbu inū

hawē kēwāti nami pitxāshū pimisburā,

hawē Senhor Deus benimai beshmasmiski.

Habū Senhor Deus nīkakī ashūkubaīmisburā, habuwē

benimahiramiski,

txashuwā sheni inū hawē nami menukī keyushūmisbu binuarā.

²³Habū Senhor Deus ikūwābumā danākī txakabuwakī Deus sinatamamisburā,

yushibube dayai mukayakī unāmisbu keskabuki.

Tsuāra Senhor Deusū yunuti hātxa nīkama habū yushibu dami kēwāmisbu keskabuki, txakabuwairā.

Hamē miā akī Senhor Deusū yunuti hātxa mī danākī

txakabuwashinawē taeshū natiā mī nukū shanē ibu ikis mia danāriaikiki”, aka

²⁴hanushū Saulū Samuel yuikī:

—Pemahairaki. Txakabu wakī ma ē kaneshinaki. Eā ē pewai dabaneē Senhor Deusū yunuti txibāma inū mī ea yusīshina mestēwāma

nukunabuki datekī hatū hātxa eā habu besti ē nīkashinaki. ²⁵Hakia haska ē kaneshina menā ea hakimariwe, haska ē mia yukairā. Ea haska watā ē Senhor Deus kēwāi kai ebe txītūkaīwē— aka

²⁶kemakī Samuelī yuikī:

—Mī ma Senhor Deusū yunuti hātxa danāshinawē taeshū natī mī Israelī enabū shanē ibubiakē Senhor Deusū mia danaīwē taea ana ē mibe hari kamaki— atā

²⁷Samuel kai dabekekainaya ana niti anū ishū Saulū Samuelī tari txaipa keshawē tsumātā ninīkī ushniā ²⁸haska wā hanushū Samuelī Saul ana yuikī:

—Na ē tari mī ea ushnishu keska wakī Israelī enabū mī hatū shanē ibubiakē Senhor Deusū mia ma ushnia keska waikiki. Haska keskari wakī mī shanē ibuai mia ma mebītā Israelī enabu betsa pepa mia binua Senhor Deusū katutā ināshanikiki. ²⁹Txanima Deusū hawē kushipawē Israelī enabu hatu duawakubaīmis txanitxakaisma inū hawē shinā betsa waismaki, huni betsa betsapabū hatū shinā betsa wamisbu keskamarā— aka

³⁰Saulū Samuel ana yuikī:

—Txanima kanei ē txakabushinaki. Hakia ē mia yukakī ea akaii. Hau Israelī enabu inū hatū anibu unanepabū nū kai uīkī hau ea shanē ibuai eki meseyunūbū haskama ebe kashū mī Senhor Deus ea duawakī ea kewāmayui kawe— aka

³¹hawē hātxa nīkatā Saul Samuelbe txītūkaini kashū dāti iki beti itā hatū mekenika Senhor Deus kēwākī meneaya ³²Samuelī hatu yunukī:

—Amaleque nawa shanē ibu ea bebū nitxi bekāwē— hatu wa hanushū iweabu Samuel bebū nishū Agaguē shinaī: “Ma ē txakabu binushinaki”, ikī shinaī: “Ea ana tenākī deteabumamēkaī”, ishū shinābiaya ³³hakia Samuelī Agague yuikī:

—Mī matxatu txaipa kenuhairawē aībuai buaibū itxapa mī hatu bakeuma waniwē taea mī ewa hatu keskariai bakeumari ikūkaīshanikiki— akī Gilgal anushū hawaira Senhor Deuski nukuti tari hiwe bebūshū Samuelī Agague derakī tenākī bais bais akī keyutā ³⁴hanua Samuel hawē hiwe Ramá anu kaya Saulri habe pashkakaini hawē mae Gibeá anu txītūkaini hawē hiwe anu ka hiwayuaya ³⁵haska kainima Samuel mawariama ana haki nukushū uiāma inikiaki. Senhor Deusū shinaī: “Haskakī Saul Israelī enabu ē hatu shanē ibu washunimē?” ikī shinā betsaiwē taea haska washū Samuel Senhor Deusū shinā betsawatirumawē taea Samuelī ana uiāmabia hawē nuihairai kashakūkainikiaki.

Davi hau shanē ibushanū Deusū katunikiaki, na hātxarā

16

¹Atimas Senhor Deusū Samuel yuikī:

—Saulwē taeārā, hatiā hawē nui kashakūkaini mī hakimashanai? Israelī enabu Saul hatu shanē ibushūkūkainai ana haskai

ẽ betxipaimaki, mĩ haska shinainã. Menã benikaĩ ha piti sheni mĩ txashuwã mashũ bishtuki mata watã Belém anu huni betsa Jessé hiwea anua hawẽ huni bake betsa hau ha Israelí enabu shanẽ ibushükükáishanú ë ma katushinawẽ taea hari katãwẽ— aka

²Samuelí kemakĩ yuikĩ:

—Haskakaĩ ẽ mia ashütirumẽ? Mĩ ea haska yunua shanẽ ibu bena katui ẽ kaya Saulú tapitã ea tenãshanikiki— aka
kemakĩ Senhor Deusü yuikĩ:

—Belém anu ina awa bake babupa bushü: “Senhor Deus kẽwãtanú ika matu anu ẽ huaii”, iwanã, hatu yuitãshãwẽ. ³Ina awa bake teseshü hawẽ sheni menukĩ keyushü pitxatã Deus kẽwãkĩ hawẽ nami ẽ mibetã piyuaii, iwanã, Jessé kenashãwẽ. Mĩ harishü haska wai kai ẽ mia yuishanaii. Ha shanẽ ibushanai Jessé bake betsa haratura ẽ mia yuikĩ yunua katukĩ shanẽ ibu kushipa meribi wakĩ sheni mashu ashãwẽ— aka

⁴haska Senhor Deusü yunua Samuelí abaini kai Belém anu hikiaya ha mae anua anibu unanepabu kaibirã dateyabi ikĩ Samuel yukakĩ:

—Unanumawẽ taea mĩ huai?— akeakeabu

⁵kemakĩ Samuelí hatu yuikĩ:

—Haa. Unanumawẽ taea ẽ huaii. Senhor Deus kẽwãkĩ na ina awa bake babupã sheni menukĩ keyutã hawẽ kẽwãti nami matubetã pinü ika ẽ hushuki. Matumebi datzuki petã hawẽ kẽwãti nami ebetã pikãwẽ— hatu watã

Senhor Deusü Jessé inü hawẽ huni bakebu hau ha meribi pepa wanü Samuelí Senhor Deus hatu yukashütã ina awa sheni menukĩ keyushü hawẽ kẽwãti nami hua habetã pinü, iwanã, Jessé inü hawẽ huni bakebu kenakĩ Samuelí huni betsa yunua ⁶hatu yuia bei hikiaibü Jessé huni bake iyua Eliabe Samuelí uïkĩ: “Txanima hakí, Senhor Deusü ma katushinara, hau Israelí enabu shanẽ ibukükáishanunã”, ikĩ shinãyã

⁷hakia Senhor Deusü Samuelí shinã uïkĩ yuikĩ: “Haskamaki. Hawẽ yura hawẽrua keyatapa shua uïyamawe, ẽ ma haska danainã. Hunibü bemakis hatu uïmisbu keska wakĩ miäri bemakis uïyamawe. Hakia eã uïkinã, hattu huïti merã pe besti shinaibu ẽ unäti wamiski”, aka

⁸hanushü hawẽ huni bake betsa Aminadabe kenashü Jessé Samuel uïma hakia Samuelí yuikĩ: “Senhor Deusü ha katuamariki”, aka ⁹hanushü hawẽ huni bake Samá kenashü Jessé Samuel uïma hakia Samuelí ana yuikĩ: “Hari Senhor Deusü katuamariki”, aka

¹⁰Jessé hawẽ ⁷huni bakebu uïmakĩ keyua Samuelí yuikĩ: “Na hatiburã, Senhor Deusü tsua katuamaki”, iwanã ¹¹hawẽ henekĩ ana yukakĩ:

—Hatismẽ, mĩ huni bakeburã? Ana betsa hayamamẽ?— aka kemakĩ Jessé yuikĩ:

—Txashuwã hatu mekea mashkuhaira besti nenu hayamaki— aka Samuelí Jessé yuikĩ:

—Hau benatanübū hawaira hatu yunuwe. Hanua ha huaya Senhor Deus kēwākī benimai nū taewatiruki— akaya

¹² Jessé hatu yunua bushū itanabu hawairakirani ha berunā hawē bake mashku hikiaya hawē yura hawēruahaira inū hawē beru hawēruai Samuelī uiāyā hanushū Senhor Deusū Samuel yuikī:

—Ha niarā, haki. Hau Israelī enabu shanē ibuhairashanū benitā piti sheni mashu ariwe, katukinā— aka

¹³ haska wa Samuelī nīkatā sheni bua hawē kapākākia bitā hawē epa Jessé inū hawē betsabū uiaibū berunā hawē kena Davi piti sheniwē Samuelī mashu akī hau Israelī enabu shanē ibukūkaishanū katuaya habiatīāri Senhor Deusū Yushinī Davi kushipa wakī taewayā hawa ana manai niti ikama hatu yuibaini Ramá anu hawē hiwe anu Samuel txītūkainikiaki.

Davi Saulū merabewanika inikiaki, na hātxarā

¹⁴ Hanushū Senhor Deusū yushinī Saul henebaikē hakia hau bika tenemakubaishanū yushī txakabu Senhor Deusū yunua haki hikishina Saul ana shinā pewamamakī bika tenemaya ¹⁵ hawē tsumabū Saul yuikī:

—Shanē ibuū, Senhor Deusū ma yunua yushī txakabū mia bika tenemaikiki, mī unaīmēkainā. ¹⁶ Mia haska waya tsuāra harpa mawa unāhairai hau mia benashūtanübū mī tsumabu nuku yunuwe, nū benai kairā. Yushī txakabū mia bika tenemai harpa mawanikatū mia mawashunaya mī pekūkaishanaii, ha mī bika teneairā— akeakeabu

¹⁷ hawē tsuamabu kemakī Saulū hatu yuikī:

—Peki. Huni betsā harpa mawa unāhairai ea benashūbaütākāwē. Betxitā ea iweshūtākāwē— hatu wa ¹⁸ hawē tsuma betsā Saul yuikī:

—Belém anushū Jessé huni bake mashku Davi hawēruatū harpa mawa unāhairai inū ha dikabi kushipakaī detenamea unaī inū pe shinaī hātxai pemis ē uīmaki, Senhor Deusū haskai merabewakubainairā— aka

¹⁹ hanushū hau yuishūtanübū Saulū hawē tsumabu Jessé anu hatu yunukī: “Belém anu bushū Jessé ea yuishūkī: ‘Mī huni bake Davī txashuwā mekenika ea nitxishūwē’, akī Jessé ea yuishūtākāwē”, akī hatu yunua

²⁰ bushū Saulū hātxa Jessé yuiabu nīkatā hawē bake nitxishūkī hau haya iyutanübū jumento kamaki misi saku mata inū bitxi bishtu vinho mata naneshūtā hanua cabra bake jumentoki dūtāshū Saul anu haya yunua ²¹ kai hikishū Davī Saul yuikī: “Ea Jessé bake mianu ma ē hushuki, mia dayashunirā. Hanua ē epā na piti inākuī mia yunushinaki”, aka hanushū Saulū hawē merabewanika wakī Davi betxipaihairakī katushishū ²² hanushū Saulū hawē hātxa ana Jessé bumakī: “Mia ea akī mī bake Davi mī ea nitxishūshina ē betxipaihairaiwē taeshū ea heneshūwē, hau ea anu ikūkaishanunā”, akī hawē hātxa bumanikiaki.

23 Hanushū haska washīkē yushī txakabu Deusū yunua Saul bika tenemakī ana taewaya Davī harpa mimawa pewashunaya Saul anua yushī txakabu tashnikainaya Saulū ana pe shināpaunikiaki, beshteketā petū besuirā.

Filisteu nawa Golias Davī tenanikiaki, na hātxarā

17 ¹Israelī enabu detenamenikabube detenamenū ika Filisteu nawa shanē ibubū hawē detenamenikabu hatu itxawabirā Judá enabū maiwā pakea anu mae betsa Socó inū Azeca namakis Damim mae anu hatū tari hiwe pūtebaunabū ²hanua haskariai Filisteu nawabube detenamenū ika Saulū hawenabu itxawariabirā pashku Carvalho napāpa anushū hawē detenamenikabubetā hatu detenū ishū pewakī hatū tari hiwe pūteriatā hanushū Filisteu nawabube detenameti mabu pewaibū ³hanua mati mananā betsauri Filisteu nawabu mapubaunabu inū ukeri mati mananā betsaa anuri Israelī enabu mapuriabaunabu ha pashku napaku namakiswē taea pashka uinanaibū ⁴hanua Filisteu nawa detenamenika betsa hawē kena Golias hawē yura keyatapahira ³ metro haya hawē maewā Gate anua hua hawenabu nashui ika nikē ⁵tsuā hau deteyamanū hawē bushka hunekī maiti bronze mane sawea inū bronze mane tari hawē shutxi anu inū petxiuri hunekī saweria hawē shākama ⁵⁵ quilorā, ⁶hawē kishi inū hawē bikerā anu huneriakī bronze mane saweria ha putakī hatu txatxiti hashi bronze maneri inū, ⁷hawē hi kushipa txatxiti hashi ewapa nūkupa hawē debu ferro mane kenuhaira hawē shākama ⁶ quilo ia inikiaki. Hawē merabewanikā hawē detenameti mabu bushūmis bebukainaya ⁸Golias kaikirā nishū hui kushipawē Israelī enabu hatu yuikī:

“Haskai detenamenū ika bebiashina mā hamē mapuabumē? Earā, ē Filisteu nawaki. Hakia maturā, mā Saulū tsumabuki. Butukirā tsua ebe detenameyuiimēkaī, huni betsa matu anua katutā ea anu yunukāwē, hau ebe detenameyununā. ⁹Matunabu betsa detename unaītū ea maemaya nuku dasibibu nū matū dayaru ikūkaishanaii. Hamē eā ē ha huni maemakē matu dasibiburi mā nukū dayaru ikūkaítiruki. ¹⁰Ikis Israelī enabu detenamenikabu tibi yuikī ē matu shināmai. Hau ebe detenameyunū bestitxai yunukāwē”, hatu wa

¹¹ haskai Saul inū Israelī enabū Filisteu nawa hātxai nīkatā ana hawa benimama punu nukatā haki datei keyuaibū

¹²⁻¹⁴ Saul shanē ibuyukē Efrateu nawa Belém anua huni betsa Jessé anibuhaira ⁸ huni bakeya hawē bake mashku Davirā, Jessé ³ huni bake iyua, Eliabe inū Aminadabe inū Samá Filisteu nawabube detenamenū ika Saulbe ma bushiābu ¹⁵hanua uatiā Saulū Davi kena hubiashina ana hawē epā txashuwā meketanū ika Saul anua tashnikaini Belém anu txitūkaishikē

¹⁶ ha Golias tashnikirākī shaba tibi penama inū bari kaya tibi hatu kashe hātxawē yuikī Israelī enabu sinatamakubaini 40 dia hatu bika tenemaya ¹⁷shaba betsatiā Jessé Davi yuikī:

“Shekiwā trigo tsui 20 litro inū 10 misi bitā hatū tari hiwe anu mī betsabu bushütawē. ¹⁸ Ha dikabi hatū shanē ibu beshmas inākuīkī 10 awa txutxu tāki bushūriatawē. Mī betsabu haskaramēkaī, hatu ea uishütawē. Mī betsabu ma pe hiweabumēkainā, kakape nīkatākī ea yuiyutawē”, aka

¹⁹habiatīāri Saul inū Davī betsabu inū Israelī enabu detenamenikabu Carvalho napaku anua Filisteu nawabube detenameaibū

²⁰Davi penama bestētā hawē epā txashuwā huni betsā hau mekeshūyunū yunutā piti hawē epā yunushina hatu bushuī kai hatū tari hiwe pūtebaunabu anu hikitushiaya Israelī enabu detenamenika mapubainabu hatū date henei ana dateama detenamenū ika sai sai iki keyuaibū ²¹mati dabe anua beisinābukū Israelī enabu inū Filisteu nawabu mapubauna uinanaibū ²²hanu piti inū mabu mekeabu anu ha piti bushu hanu arubaini detenameaibu uinū ika kushikaī ha mapubaunabu anu hikishū hawē betsabuki nukushū yukakī: “Mā haskaramē, nukū epa ē yui kairā”, iki ²³hawē betsabube Davi hātxai heneriamakē Filisteu nawa mapuabu anua mētsisipa hawē mae Gaterā, Golias ana tashnikirā ana Israelbu mesewakī hau tsuara habe detenameyunū habias hātxa hatu yuikubainai ana hatu hātxa wai Davī nīkaya

²⁴Israelī enabū ha Golias uī hawē taea datei pashanū ika txishtekiri hukirā ²⁵yuinameakeakekī:

—Ha huni keyatapa tashnikiranairā, mā uiaī? Hau habe nū detenamenū nuku kashe wakī nuku bika waikiki. Tsuāra maemakī tenākē nukū shanē ibuhairatū mabu itxapa inākī hawē aību bake aīwāmatā txipu hawenabus imposto pei ana yukama ikūkaishanikiaki— ikeia iakeabu ²⁶nīkatā hari mapuabu Davī hatu yukakī:

—Ha Filisteu nawā matu kashe wakubainai tsuara habe detenamekī tenākī yamawakenā, ha huni detenamenika Saulū hawa ināshanai yuishinamē? Deus hiweatū detenamenikabu kashe wakī bika tenemakubainai tsua ikimēkaī, hawa Deus ikūwāmarā— ikaya

²⁷Golias tsuāra tenaīwē taeshū hawara Saulū ha ināshanai ana habias hātxa dama yuishu habū Davi yuiaibu ²⁸hakia haska yuiaibu hawē betsa iyua Eliabē nīkatā haskakiri Davi yuiaibu nīkatā hawē betsa haki sinatakī Davi yuikī:

—Haskai mī nenu huamē? Hanu tsua hiweabuma anu nukū epā txashuwā itxapama tsuā mekeshūyunū mī yunubirāshinamē? Nū hatube detenameai besti uītanū ika mī hua mī datemanikapai haska txakabu shinaī ē nīkai— aka

²⁹kemakī Davī yukakī yuikī:

—Ē hawa hātxa txakabuwaiwē taeshū mī ea ha akai, damahairabī ē hātxai?— itā

³⁰ hawē betsa dapashkabaini kashū huni betsa yukakī:

—Ha Filisteu nawabe detenamekī maemakenā, Saulunā, hawa ināshanikiaki— aka habias betsabū yuikāshu habiaskari Davi banabimakī yuiria ³¹Davi yuka ikai betsabū nīkabaini kashū Saul yuiabu nīkatā hau Davi iwenūbū hatu yunua ³²Davi kashū Saul yuikī:

—Ha Filisteu nawawē datei hau punu nukayamanūbūwē. Earā, ē mī dayaruwē taea ē habe detenamei kaii— aka

³³kemakī Saulū Davi yuikī:

—Miarā mī berunāki. Ha Filisteu nawa keyatapabe detenamei mī mesti mī katirumaki. Hakia ha ikirā, berunā detenamekūkaūmis beya huni ewaki— aka

³⁴Davī yuikī:

—Eki txiti iwe. Earā, ē mī dayaru ē epā txashuwā ē mekeshūkubainai leāo hune hushū txashuwā atxishū tukūbainai ³⁵hawaira txibābaī kusha kusha akī txashuwā tukuā ē shetakash akubaīmiski. Ē haska wa eari pinū ika ea shinābirani huai hawē daniwē tsumabaī ē mestētiwē kusha kusha akī ē tenāmiski, dateamarā. Urso dikabi hushū yumetsukainai ē habiaskari wamiski. ³⁶Haskakī leāo inū ursō detekī ē amis keska ha huni Filisteu nawa Deusuma ē habiaskari watirumamē? ha Deus hiweatū detenamenikabu hatu mesewakubainairā. ³⁷Inu betsa leāo inū ursō ea mesewai Senhor Deusū ea hatu binumakubaīmis keska wakī ha huni Filisteu nawa keyatapatū ea mesewabiaya Senhor Deusū ea merabewariatiruki— aka

nīkatā Saulū Davi yuikī:

—Haskakenā, katāwē, Senhor Deus mibe kashū mia
merabewaikikirā— atā

³⁸ hanushū Saulū haya detenamemis tari hau Davi sawemanūbū hatu yunua Davi mane tari sawemakī hau hawē bushka hunenū mane maiti maimatā hawē yura hunekī mane tari hawē shutxi anu inū hawē petxiuri hunekī sawemabu ³⁹hawē deteti txaipa kenuhaira ibubis bitā Davī usūtā haska sawekī beyawaisma shākamakē kapaikī danātā Davī Saul yuikī:

—Ē haska beyamawē taea haska sawetā ē kushikaītirumaki— itā Saulū mane tari pekashūtā ⁴⁰hawē bamati hi besti tsumabaini kakī pashku namakia 5 mishki tūkupabu katushū hawē kapākāki nanetā mishki haki nanetā putati tsumabaini Golias kemai kaya ⁴¹hawē merabewanika bebuskiranaya hanua Golias unāshubira hatxū hukī ⁴²⁻⁴⁴unuria Davi uīkī huni berunā hawē yura hawēruahira inū hawē beru hawēruari haskabe detenametima Filisteu nawā Davi yuikī:

—Earā, ē kamā dabanē mī hi mestētiwē mī ea kushanū ika huai?— akī hawē yushibū kenawē Davi yuputā: —Haskakenā, neri huwe, mī namirā, peiyabu inū pianābu ē mia hatu inainā— aka

⁴⁵ hanushū Davī kemakī yuikī:

—Miarā, hashi dabe inū matxatu txaipa kenuhairayatū ea detenū ika mī huaii. Hakia eanā, Israelī enabu mī hatu mesewakī datekubainaiwē taea hatū mekenika Senhor Deus dasibi kushipa binuatū kenawē taea mibe detenamenū ika eari ē huaii. ⁴⁶ Haskawē taeshū Senhor Deusū ea merabewa ē mia maemaya ikis mia detekī tenatā mī bushka ē mia teshteari. Ha dikabi mā Filisteu detenamenikabu ē matu tenā matū nami peiyabu inū pianābu ē matu inaii. ē matu haska waya mai hirabi anu hiwebaunabū Israelī enabū mekenika Deus kushipahaira haya unāshākanikiki.

⁴⁷ Na nenu nū detenamei itxaburā, nukuburā, hawa matxatu txaipa kenuhaira inū hashiwē Senhor Deusū nuku detenamemakī hiwemama dasibibū mā unaii. Na detenamei nū huarā, Senhor Deusunaki. Haskakē Senhor Deusū matube detenamemakī nuku matu maemamaikiki— aka

⁴⁸ Haska wa Golias nīkai benitā Davikiri hui kemakūkiranyaya habiatiai Davi hawairia hari kushikaī ha bebū nitā ⁴⁹ hawē mekē mistubaī hawē kapākā anua mishki tūkupa bishū putatiki nanetā bekū bekū akī mishki tūkuwē Golias betūku anu tsakakī bepesa ha mishki hawē betükuki usuā haska wa mawai besuuri tī iki maī di ikaya

⁵⁰ haska wakī Davī Filisteu nawa maemanikiaki, hawē bekū bekū akī putatiwē inū mishki tūkuwē besti Filisteu nawa keyatapa tenatā hawa matxatu txaipa kenuhaira buama ikawē taea ⁵¹ kushikaī hawē yura dapi kashū Goliasī matxatu txaipa kenuhaira haya sitā ibubis hawē bushka teshtekī tenayā ha bestitū detename unaī haki txiti ikabu ma tenā mea Filisteu nawabū uītā datei pashai kushibainaibū ⁵² Israelī enabu inū Judá enabū hatu uītā hatu detenū ika hui kushipawē sai sai ibaīkī hatu txibābaikī hatū detetiyashū Filisteu nawabu maewā dabe Gate inū Ecrom mishki kenebaunibu anu hatu henetā Saaraim bai kawē inū Gate bai kawē Ecrom anu bai ka namaki Filisteu nawabu mirima debua mania uīkubirani

⁵³ hatu txibākubaītani ana txītūbirā Filisteu nawabū hatū tarí hiwe pūtebaūshinabu anu hikitā hatū mabu biākī tsispū keyuaibū ⁵⁴ hanushū Goliasī bushka teshtebaī Davī bitā txipu Jerusalém anu bunikiaki. Hakia Goliasī haya detenamemis mabu Davī bushū hawē tarí hiwe anu arunikiaki.

⁵⁵ Davī Filisteu nawa Golias detei kai uīkī Saulū bebükiri hawē detenamenika shanē ibu Abner yukakī:

—Abnerī, tsuā huni bake ikimēkaī, ha berunanā?— aka kemakī:

—Shanē ibuū, Deusū nuku uiāyā eāri ē unāmaki— aka

⁵⁶ hawē shanē ibū Abner yunukī:

—Hawē epa tsuamēkaī, hatu yukatāwē— aka

⁵⁷ ma tapikē hanushū Filisteu nawa Golias detekī tenatākī hawē bushka beaiki nukushū Abner metsūbaī Saul anu iyua ⁵⁸ Davikiri dasibi ma hakimashina Saulū Davi yukakī:

—Berunaā, tsuamē, mī eparā?— aka

Davī kemakī yuikī:

—Earā, Belém anua mī tsuma Jessé ē bakeki— aka

Jônatas inū Davi haibunamehairanibukiaki, na hătxară

18 ¹Saulbe Davi hătxai meneaya hanua hawē bake Jônatas habe haibunamenikiaki, Davi betxipaihairai ibubis betxipaiai keska wakinā. ²Hanushū hau hawē epā hiwe anu ana txítukaíyamanū habianua habe hiwei hau dayashükükainū Saulū Davi nematā yununiaki. ³Hanua Jônatas inū Davi betxipainamerabe putanametimai haibunaí yubakarabenibukiaki, Jônatasā hawē yura betxipaiai keska wakī Davikiri shinākinā. ⁴Ha dikabi Jônatasā Davi inākī hawē bemakia tari inū hawē sāpu tima tari pekashū sawemakī hawē matxatu txaipa kenuhairs inū hawē kanū pepa inū hawē nanesheketi pepa inā keyuniaki.

⁵Haska Saulū Davi yunua ashükī Davi hawē unanepa uímakubainaiwē taeshū detenamenikabū shanē ibu beshmas Saulū Davi washīkē hanushū Saulū shanē ibu beshmasbu inū hawē detenamenikabu dasibibū Davi betxipaikubainibukiaki.

**Dasibibū Davi betxipaiaibū Saulū danaī haki
sinatakükainikiaki, na hătxară**

⁶Filisteu nawa Golias Davi tenăshikē Saul inū hawē detenamenikabuya txítübiranaiibū shanē ibuhairs Saul huai haki nukunū ika benimahairabirani Israelī enabū mae tibi anua aíbuaibu hatū mimawatiya kaibirákī xaxa ati inū tsarī tsarī atiya nawai kătakubirani Saulki nukui ⁷habias kătati kătakī heneama yuikī:

“Saulū 1.000 hunibu tenăshinaki.

Hanushū Davi 10.000 hunibu tenăshinaki”,
iki heneabumakē

⁸haskaibu Saulū níkai betxipaiama sinatahairakī yuikī:

—Davī 10.000 tenăshina yuikika. Hamē eanā, 1.000 besti ē tenăshinamē, haskakiri mā nuku kewainā. Mā daka hawaia matū shanē ibu wai ikai?— ikī

⁹ha Davi haska waibu níkai Saulū hakiri shinā txakakī danā taewabainaya

¹⁰haska washina shaba betsatiā Deusū yunua yushī txakabū Saulki hikitā hawē hiwe hawērua anua Saul dushku itsai bika teneaya shushawakī mimawashūmis keska wakī harpa Davi mawashunaya Saulū hashi tsumashū ¹¹Davi txatxitkī keneyabi tsāpa wanū, iwanā, hawē hashi Saulū hakiri puta Davi hashi binui dabekeaya dabeki txatxipaikī kanea

¹²ana Senhor Deusū Saul merabewama Davi merabewaiwē taea Daviki Saul datekükākī ¹³ana habe hiwemama nitxīkī hau hatū

detenamenikabu shuku betsa hau yununū comandante wakī Davi yunushina hatuki sinataibube detenamemakī Davī hatu iyutātākī iwebirābiranaya¹⁴ Senhor Deusū Davi merabewa hatu detenamemakī hatu yunukī pewakubainai¹⁵ Davī hatu haska wamai Saulū hatu uī ana hawē datehairaya¹⁶ hakia hatube detenamenū ika butā butanaibū Davī hatu pe yunukubainaiwē taeshū Israelī enabu inū Judá enabu dasibibū Davi betxipainaibū

¹⁷shaba betsatiā Saulū ibubis shinākī:

—Iubis ē Davi tenātirumaki. Hakia Filisteu nawabū ea ashūtirubuki—iwanā, Davi kena hua Saulū yuikī:

—Tsuki dateama mētsisipai Senhor Deus mī detenameshūkūkainaiwē taeshū ē aību bake iyua Merabe ē mia bimashanaii— aka¹⁸ hakia Davī kemakī Saul yuikī:

—Shanē ibuhairatū dais ē itirumaki. Earā, ē hawaumaki. Ha inū, Israelī enabu anua enaburi hawabumaki. Haskabiakē mī bake mī ea bimakatsi ikai ē bitiruki— aka

¹⁹hakia Davi Merabe aīwāmanū, iwanā, haska yubashina ma kemaya Davi mebītā huni betsa Adriel mae Meolá anua Saulū hawē aību bake Merabe inākī bimakē²⁰ hakia hawē aību bake betsa Mical Davibe betxipainameai tsuāra uītā Saul banabimabu nīkai benimahairakī²¹ ana shinākī: “Hatube detenameaya Filisteu nawabū Davi harishū tenāshākanikiki. Haskakē ē bake Mical bimatā yunu txakamakī Filisteu nawabu ē hatu tenāmatirumēkaī”, itā Davi ana kenatā yuikī:

—Daviī, eskatianā, ē mia dais washanaii, ē aību bake betsa mia bimakinā— atā

²²hanushū hawē tsumabu Saulū yunukī hatu yuikī:

—Tsuā nīkama Davi bestibe hātxakī ea eska yuishūkāwē: “Nukū shanē ibuhairatū mia betxipaihiraikiki. Ha inū, hawē dayaru dasibibunā, nū mikiri pe shinākubaīmiski. Shanē ibuhairatū dais ikūkaīshāwē, hawē bake biātanā”, ea washūtākāwē— hatu wa

²³Saulū dayarubu Davi anu bushū habias hātxa yuiabu hakia Davī hatu kemakī:

—Shanē ibuhairatū dais ikūkaini bikama dabanē mā shinaī? Haskai n uitapabiai ē shanē ibū dais itirumē? ē mitanumaki— hatu wa

²⁴hanua Saul anu ana bushū Davī hātxa banabimakī yuiabu²⁵ hau Filisteu nawabū Davi tenāshanūbū Saulū kemakī hatu ana yuikī:

—“Nukū beya txibākī aību huni betsā bikatsirā, hatū epa bebükiri mabu ewapa bishūmisbuki. Hamē eanā, ē shanē ibū yunuairā, haska ē shināmaki. Hakia nukuki sinatamisbu kupikī Filisteu nawabu tenātā 100 hina kubitxi meshtebirā ha dukū ea beshūtiruki. Haska besti hakiri ē shinaiī”, haska Davi ea yuishūtākāwē— hatu wa

²⁶Davi anu ana bushū Saulū hātxa yuiabu Davī nīkatā:

—Haskakenā, peki. Shanē ibū ea dais wakatsi haska betxipaikī yunuairā, bikamaki— ishū hanu Saulū yubashina kemariamabiakē ²⁷Davi hawē detenamenikabube kashū hatubetā 200 Filisteu nawabu detekī tenāshū hatū hina kubitxi meshtetā beshū shanē ibuhairatū daisnū ikirā ha 200 hina kubitxi Davī Saul inātushiaiwē taeshū hawē bake Mical Saulū Davi inānikiaki, aīwāmakinā.

²⁸ Senhor Deusū Davi merabewakubainaya hawē aību bake Micalī Davi betxipaihairai uīkī unaī ²⁹ana Daviki datekūkaishina binumai ana haki Saul datekī danaī haki sinatai henetiruma inikiaki. ³⁰Haska inū, betsarā, Filisteu nawa shanē ibubū Israelī enabu detenū ika beaibū tibi Saulū detenamenika shukua betsabu hatubetā hatu detekī maemabiaibū Davī hawenabu binumakī hatu itxapa deteshūkubainikiaki, comandante betsabu binukinā. Haskaiwē taeshū Davikiri dasibibū nīkabauni betxipaihairai hakiri pe shinākubainibukiaki.

Saulū Davi tenāpaibia binupaunikiaki, na hātxarā

19 ¹Hau Davi tenanübū hawē bake Jônatas inū hawē shanē ibu beshmasbu Saulū hatu yunua hakia Jônatasā Davi betxipaihairaiwē taea ²Davi anu kashū hawē epā hātxa banabimakī yuikī:

—É epā mia tenākatsis ikikiki. Haskakē meshukiri penama bai anu hune ka hari iruyutāshāwē. ³Hari mī ka anu ē epabe ē kashanaii. Haskara mikiri ea yuimēkaī. Tapītā mikiri ē habe hātxashanaii. É epa ma kakē haska ea yuishu ē mia yuishanaii— abaini kaya

⁴ana meshukiri penama hawē epabe bai anu kashū Davi merabewakī daewashūkatsi ikī Jônatasā hawē epa Saul yuikī:

—Shanē ibuū, mī tsuma Davinā, hawa txakabuwakī mia txakabuwama haki sinatakī meyamawe, pe besti mia ashūmiskirā. ⁵Eskawē taeshū ea nīkawe. Filisteu nawa Golias detenamenika mesebiakē Davi dateyamakaī Senhor Deusū Davi merabewaya Filisteu nawa nuku putamaimarā, uitā ibubis mī benimaimaki. Senhor Deusū hātxa danākī hawa txakabuwaismabiakē hawawē dabanā Davi mī tenākatsis ikai?— aka

⁶Jônatasā hātxa nīkakī shinātā atimas kemakī yuikī:

—Aa, txanimaki. Senhor Deusū nuku nīkaya ē mibe yubakaii. Davi ē ana tenāmaki. Hau hiwepakeshanūwē— abaini kakē

⁷hanushū Jônatasā Davi kenashū haska ibube hātxashu banabimakī yuikī daewashū Saul anu Davi iyua haska washūkubiranima keska wakī Davī ana Saul merabewakubainaya

⁸ana hatube detenamenū ika Filisteu nawabu Israelī enabu maiwā pakea anu ana bei hikiabu hatu nemakī putanū ika hawē 1.000 detenamenikabuya Davi ka Filisteu nawabube detenamekī hatu maemakī mirima tenaībuwē taea Filisteu nawabu habu hiwenū ika datei pashai

keyuabū⁹ meshu betsatiā Deusū yunua yushī txakabu Saulki ana hikia Saul dushku iki itsai bika teneaya shusha wakī beshtenū, iwanā, harpa Davī mimawashunaya hawē hiwe anu hashi tsuma Saul tsaušhū¹⁰ Davi txatxikī keneki tsāpa wanū, iwanā, hawē hashi Saulū hawaira haki puta hakia Davī binui dabeketanai kene besti txatxia nikē haska wakī datea uībaini habias meshu merā hawē hiwe anua Davi kaikaini pashakē¹¹ hawē hiwe anu hau hawaira kesheshū uinūbū hatu mekemakī penama tashnikainai hau tenāshanūbū hawē tsumabu betsapa Saulū hatu yunua bushū kesheaibū hakia hawē aī Micalī Davi yusikī yuikī:

—Ikis pashariwe. Nenua mī pashamarā, meshukiri mī mawatiruki— atā

¹² uīt shui anu dispi kushipawē Micalī Davi habias meshutiā butea pashakē¹³ dami yura itsa beshū Davī ushati anu datāshū dami bushkaki cabra dani tima maimashū dakukutiwē Micalī yabukē¹⁴ hau Davi hawairabaī atxitanūbū Saulū hatu yunua hawē hiwe anu bua yuka ikaibū hakia Micalī hatu yuikī:

—Hawē ushati anu isī teneikiki— hatu wa txītūbaī Saul yuiabu,¹⁵ hau Davi hawē ushati anu ana habi benatanūbū Saulū hatu yunukī:

—Hawē ushati anu dakabiakē kaīmatā ea anu iwetākāwē, hau nenušhū tenanūbunā— hatu wa

¹⁶ Saulū tsumabu ana bushū Davī hiwe anu hikibaī hawē ushati anu dami yura itsa cabra dami tima maitiya betxitā hawē bake Mical besti atxitā iyushū haska bestikiri uīkāshu yuiabu¹⁷ Saulū Mical yuikī:

—Ē haki sinatai hani hunekī nitxishū haska wakī mī ea haskawē parāshumē?— aka

parākī kemakī Micalī yuikī:

—Pashai ē nema ea yuikī: “Ē kai ea nemayamawe, ē mia tenātirukirā”, ea watā kashiāki— aka

¹⁸ haskakaini Davi hunekaini Ramá anu Samuel uī kashīshū haska Saulū ashiā Samuel yui keyushina hanua habe maei mae betsapa Naiote anu Davi Samuelbe hiwei kakē¹⁹ hari hiwei bushiābu Saul banabimabu²⁰ ana Davi hau haria atxitanūbū hawē tsumabu Saulū ana hatu yunua bui kemashū Deusū hātxa yuishunikabu Samuelī hatu imaya nishi paewē paeā keska benimakī Deus kēwākubiranaibu uiābū hawaira Deusū Yushinī Saulū tsumabu haburi hatu betsapa wa Deusū hātxa yuishunikariai nishi paewē paeā keska benimakī hatubetā Deus kēwaibū Davi tsuā hawa wama

²¹ hatu yunua bushiābu haskaibū Saulū nīkatā hawē tsuma betsabūri Davi hau atxinūbū ana hatu yunua buabu Deusū Yushinī hatu habiaskari wai nīkatā hawē tsuma betsabu Saulū ana ha katxu hatu yunua buaibu Deusū Yushinī atxishū habiaskas hatu wakubainaya²² hanua ana nīkatā ibubis Ramá anu Saul kai Seco anushū hanu úpush aruti ewapa anu hikishū hatu yukakī:

—Samuel inū Davirā, hanimē?— hatu wa, itxapabū kemakī yuikī:

—Ramá dapi Naiote anu hiweabuki— akeakeabu ²³ hariri kai bai tanabaini namakis shū Deusū yushinī Saul betsa wakī kushipa wa ha dikabi paeā keska benimakī Deus kēwākubaini Ramá dapi Naiote anu Saul hikitā ²⁴ hanushū hawē tari pekakī keyua Samuel bebūshū shaba bestitxai inū meshu bestitxai kaya nishi paewē paeā keska ikūkaikī Deus kēwākubaini penama hawē shinā haki dasi keyua dakehairai hawa yuiama Saul hawē hiwe anu txítükiranikiaki. Haskakiri hakiri yuipauniburā: “Saulrā, habiari Deusū hātxa yuishunikari ikimēkaī?” iake iakepaunibuki.

Jônatasā Davi merabewanikiaki, na hātxarā

20 ¹Saul kakē Ramá dapi Naiote anua Davi haki datei kaikaini Jônatas hiwea anu hikishū yukakī:

—Ē hawa ana haska washiamē? Ē hawa kaneshinamē? Mī iburā, hakiri ē hawa txakabuhaira washinamē? haskawē taeshū benakī ea tenanū, ika ikairā— aka

²kemakī Jônatasā yuikī:

—Deusū haska betxipaiamaki. Mī mawama ishanaii. Shinākī ea nīkawe. Ea hawa yuiama eamaki hawa betsa betsapa ē epā aismaki. Mia tenanū ika haskakī ea hūtaímēkaī? Haskatirumahairaki— aka

³hakia nīkamas Davī ana yuikī:

—Mī ea betxipaihairai mī epā unākī mia nuimakatsi ikama ea tenanū ishū mia haska yuikatsi ikamaki. Senhor Deus inū miā mī ea nīkaya ma ē debu kema txanima shabakabi ē matu yuiuai— aka

⁴Jônatasā yuikī:

—Mī haskarara betxipaiayarā, eā ē mia ashūtiruki— aka

⁵Davī kemakī yuikī:

—Eska ē shinaiī. Meshukiri ushe bena tashnaitiā besikī mī epa shanē ibuhairabe tsaushū ē pimiski. Hanu habetā nū piaitiā ē hawē dateaii. Ua meshukiri bari kariama bai anu ē huneyukatsis ikai ea nemayamawe.

⁶Mī habetā piaya mī epa ea yuka ikayarā, miā eska ea yuishūshāwē: “Hawē mae Belém anu hawaira kaikī ea ea atā kashiāki. Bari tibi Senhor Deus benimawakī txashuwā sheni menushūkī keyushū hawē kēwāti nami hawenabu itxashū bari tibi pimisubetā pi kashiāki”, mī wa

⁷mia kemakī: “Peki”, mia wayarā, haskayarā, unanuma ē hiweshanaii.

Hamē haskama eki sinatakī ea txakabuwashanai mī unāshanaii. ⁸Haska ekiri hātxashāwē. ē ma mī dayarukirā, Senhor Deusū nuku nīkaya mibe haibunamei nū yubakanameimaki. Haskawē taeshū ē kaneshikē mī epa anu ea iyuama miā ea tenāriyushāwē— aka

⁹hakia Jônatasā kemakī yuikī:

—Haska tibi shināyamawe. ē epa ē nīkayushanaii. Mia txakabuwakatsis iki mikiri hātxai nīkatā ē mia banabimashanaii— aka

¹⁰níkatā Davī yukakī:

—Mī epā ekiri txakabu shināyā tsuā ea banabimatirumē? mī epā mia haska yuiayarā— aka

¹¹Jônatasā kemakī yuikī:

—Ua benāta bai anu kanāwē— abaini

ha dabe kashū ¹²harishū Jônatasā ana yuikī:

—Israelī enabu mekenika Senhor Deusbe ē yubakaii. Meshukiri inū ua shaba betsatiāri habias baritiā haska ē epā shinaī tapī ē habe hātxashanaii. ē epā mikiri shinā pewaya ē mia banabimashanaii. ¹³Hakia ē epā mikiri shinā txakaya ē mia banabimama hau Senhor Deusū ea kupihairakubaīshanūwē. Hamē haskama ē mia banabimakī merabewaya unanuma mī pashashanaii. Haska Senhor Deusū ē epa merabewakubainima keska wakī hau mia merabewariakubaīshanūwē. ¹⁴Na eskatiā hiweyushū ē mia merabewai keska habias shināwē haska Senhor Deusū mia duawakubaīmis keska ē mawariama habiaskari eari duawakubaīshāwē. Hakia ē ma mawakē ¹⁵⁻¹⁷miki sinataibu Senhor Deusū hatu unāti washū kipi keyubiakē ea hakimama enaburi duawakubaīshāwē— aka

haskai ha dabe betxipainamei haibunamenibuwē taea ha dabe ana yubakanibukiaki.

¹⁸Jônatasā Davi ana yuikī:

—Meshukiri ushe benakē nū besiaya hanu mī tsamis anu mī hayamakē mikiri yuka ishākanikiki. ¹⁹Shaba dabe inū besti kaya mī hayamakē hanu ē epā mia benahairashanikiki, pepawē kasmai, txakabu shinākinā. Haskakē ha mishki tūku mania dapi uatiā mī hanu huneimanu ana habianuri hunetā ea manatāshāwē. ²⁰Hari kashū ha mishki tūku mania anuri mī hunea anu hanu tsua hayama keska anu 3 pia ē bishku bishku ashinanii. ²¹Haska watā ē tsuma yunukī: “Ē pia ea benashūtāwē”, ē aka kaya ana yunukī: “Ha txaima pia mapuaki. Ea beshūwē”, akī ē haska waya ē epā mia hawa wamawē taea unanuma mī tashnikirātiruki, Senhor Deusū ea nīkaya ē mia yubairā. ²²Hakia ē tsuma yunukī: “Turiri nāta mapuaki. Hari kashū ea bishūtāwē”, akī ē haska yunuaya mī pashatanū Senhor Deusū mia haska betxipaiaya hawaira pasharitāshāwē. ²³Na haska nū yubakashu Senhor Deusū nuku nīkatā shināpakeshanikiki— aka

²⁴⁻²⁵Davi hune kaī bai anu hunei kakē ushe benatiā besikī pinū ika hanu shanē ibu tsauhū pi beyamis anu keneki tabia tapu anu Saul tsaua ha tapu bebū Jônatas tsaua hanua Saul dapi Abner tsaua betsa anu Davi hanu tsauhū pimis shakakē ²⁶Davikiri Saulū hawa yuiama hakiri shinā bestikī: “Hawara Deusū nemanī nū metiruma meshina periama hutirumamēkaī”, ishiā ²⁷besikī hatubetā pikubaini ha katxu shabatiā ana Davi ana hayamakē hawē bake Jônatas Saulū yukakī:

—Nukubetā besikī pi haskai Jessé bake meshukiri huama ishiā inū ikis ana huamamē?— aka

28 Jônatasā kemakī yuikī:

—Davirā, hawaira kaikatsis ikī ea yuibaishinaki, hawē mae Belémkiri kakinā. **29** Hawē mae anushū hawenabū Senhor Deus kēwaī besiaibū hawē betsa iyuatū kenakī hau hunūwē ashiawē taea: “Enabu hawairakaī ē hatu uīyui kai ea nemayamawe”, ea akī yukaiwē taeshū ē hari yunua kashiāki. Haskawē taea mī hawē shanē ibū tapu anushū mibetā pi ana huyuamaki— aka

30 haskai Saulū nīkatā Jônatasti sinatahairakī yuikī:

—Mī ewa txakabuhairatū bakerā, mī miaki. Jessé bake mī haibuhairawē taea mia inū mī ewaki daketiruburā, eā ē unāma dabanē mī shinaī? **31** Jessé bake mī yaushiairā, ha hiwekenā, miāraki mī ē shanē ibuai ea katxu mī ea mebī hikitirumahairaki. Hau mawayunū ha benabaütanūbū hatu yunuwe. Betxitā nerī ea ishūtawē, ē tenainā— aka

32 Jônatasā kemakī hawē epa yuikī:

—Haskarawē taea mawatirumē? Hawa txakabuwashinamē?— aka

33 Saulū haskai nīkatā hawē bake Jônatas txatxinū, iwanā, hawē hashi sanātā putakī haska wai uī: “Txanima ē eparā, Daviki sinatahairakī tenākatsis ikikiki. Haskakī ea ma unāmaikiki”, iki **34** sinatahairai tapu anua ana habetā pikatsi ikama benikaini hawē epā Davikiri hātxa txakabukī kūyā akī bika tenema hawē nuihairai ushe sera nishiā kēwaī besiaibu shaba ha katxu Jônatasā ana hatubetā piama henebaina **35** ushashini penaya habiatīri Davi yubashina keskai hawē tsuma berunābe Jônatas bai anu kashū **36** berunā yunukī:

—Na pia ē bishkuai kushikaī benakī hawaira ea bishūtawē— aka

kushikainai bebū bishku bishku akī hawē tsuma bebū txaihairs ti tiki ashuā **37** hanu pia ti ikanu niti itanaya hui kushipahairawē Jônatasā yuikī:

—Ha mī niti ishu ana turiri pia betsa niaki— akī

38 ana hui kushipahairawē yuikī:

—Menā niti ikama kushikaī bitawē— aka bitākī hawē tsumapā hawē shanē ibu anu pia beshuāyā **39** haska wakī berunā amai unāma hakia haska unākinā, Jônatas inū Davi besti unaibū **40** hanushū Jônatasā hawē kanū inū hawē pia inū hawē detenameti hau bushūtanū hawē tsuma inākī yunukī:

—Nukū hiwe anu ea bushūtawē— aka

41 hawē tsumapā bushuī ma kakē mishki ture mātxikī maspuanibu petxiuria Davi tashnikirā: “Mī haska wakī ea pehairs washuki”, aki Jônatas bebū Davi dāti iki dabe inū bestiki maiki beti beti itā benikauā nia hatū beya txibaī habe tātsu irabetā habe kasha txakayamai Davi hui teris iki teshatā **42** atimas neseaya Jônatasā yuikī:

—Unanuma kai peritawē. Nū haibunamekūkaishanū Senhor Deusbe nū yubakaimawē taeshū mia inū ea merabewakī nukunabu pakubainaibu enabu inū minabu Senhor Deusū hau hatu merabewakubaishanūwē, nū yubakaimawenā. Haskawē taeshū ekiri pe shinākubaini katawē— aka

Davi bai tanabaini kaya Jônatas hawē maewā anu txitükiranikiaki.

Davi Saul anua pashai txaihaira hunekainikiaki, na hātxarā

21

¹Mae betsa Nobe anu Davi kai hikiaya hawenabu Deusbe hātxashunika Aimelequē Davi uī e iki teku ikaī haki nukui kashū yukakī:

—Haskai mimesti tsuā mia banawabirāma mī huai?— aka

²Davī parākī yuikī:

—Nukū shanē ibuhairatū ea yunukī: “Hawara pewatāwē”, ea akī yunushina hau tsuā unāyamanū ea nitxiā hukī haratura ea yunua ē beai ē unāmaki. Hamē huni ē merabewanikaburā, ha mae anu hau eki nukui benūbū hanu ē hatu yuibirāshinaki. ³Haskawē taea ē huai hawa pitī mī hayamēkaī? Hatira misi mī haya 5 besti ea ināyuwe— aka

⁴Deusbe hawenabu hātxashunika Aimelequē Davi kemakī:

—Dasibitū ha misi pimisbu ē hayamaki. Deuski nukuti tari hiwe anu hawē kēwāti misi meribi besti ē hayaki. Uatiā mibe beshiābu ana hatū aībe txutanameriabumakē hau pinūbū ē mia inātiruki— aka

⁵Davi besu kushitā kemakī yuiriakī:

—Hanu nū detenamei kaīkainaitī hawa txutanameama nū kamiski. Nū haska ibiamis natiā txai hawara pewai nū huairā, ē hunibuberā, nū hawa txakabumaki. Nū kaīkirāshina haskawē taea nū pehairaki. Haskakē ha misirā, mī nuku inātiruki, dateamarā— aka

⁶misi betsa hayamakē Deuski nukuti tari hiwe dītu meribi tapu anua Senhor Deusū misi meribi watā ināmisbu dama sera washu shanabiri ikai mātxikatsi ha misi dama maewakī bitāshu Aimelequē Davi ināyā ⁷habiatīri Saulū txashuwā mekenikabū haskarashina shanē ibu Edom nawa hawē kena Doegue Senhor Deuski nukuti tari anu nishū dasibi uīkī nīkaya ⁸Davī Aimeleque ana yukakī:

—Mī hawa hayamē, hashi kasmai matxatu txaipa kenuhairarā? ē shanē ibū hawaira ea nitxiā hawairakirākī ē matxatu txaipa kenuhaira inū ē detenameti mabu betsa ē beama hushiākirā— aka

⁹Aimelequē kemakī yuikī:

—Aa, ē hayaki, napāpa Carvalho anushū mī tenākī maemaima Filisteu nawa Goliasī matxatu txaipa kenuhaira bestirā. Nukunabu Deusbe hātxashūti tari pūtea petxiuri tari keshtupawē yabutā ē aruima dakaki. Mī betxipaiai mī butiruki. Detenameti betsa ē hayamaki— aka

Davī kemakī yuikī:

—Pehairaki, ana betsa hayama habia bestikenā. Habia ea ināwē— aka Aimelequē bitāshū Davi inā,

¹⁰habias shabatiāri Saul anua kai ana pashai hunekūkaini Filisteu nawabū maewā Gate anu hatū shanē ibuhaira Aquis anu hikitā uī ka nikē ¹¹hawē shanē ibu beshmasbū betxitā yuikī:

—Narā, Daviki, nukū shanē ibuhaira Saulū dayarurā. Nawakī kātabaīkī yuikī:

“Saulū 1.000 hunibu tenāshinaki.

Hanushū Davī 10.000 hunibu tenāshinakiaki”,

Israelī enabū aībuabū ikī kēwaīmabukiaki—
akeakeabu

¹²⁻¹³ txanimahaira haska waima Davikiri hātxabaunaibu Davī nīkai Gate anua Filisteu nawa shanē ibu Aquisī nuku detea ika haki datehairai hatu bebunua haskaismabia dateabu hawē shinā benui dushku keskai hikiti shui beputi betsapa anu hawē mētsisī besha besha akī kenekubauni kemu bishtūyāi hawē keshniwē bishtū bishku bishku abaunaya ¹⁴haskai ūikī hawē shanē ibu beshmasbu Aquisī yuikī:

—Ha huni dushkurā, mā uiaī haskakī mā eanu iweshumē? ¹⁵ Ě hiwe anu na huni dushku ikūkainai ē uinū mā iweamē? Nukunaburā, nū dushku hayamamē?— hatu watā Davi tashnima

22 ¹haska wabu hanua Davi ana hune kaini kai mae betsā Adulāo dapi mishki kini anu iruyukē hawē betsabu inū hawē epā enabū hanu hiwea tapītā bui Daviki nukua itxabū ²ha dikabi habū hatu itxakawamisbu bika teneaibu inū tsuara diria hatu pakatirubuma inū Saul shanē ibuai betxipaiabuma Davi anu bua dasiabu 400 hunibu hatu pewai Davi hatū capitāo ikūkaini

³hanua Moabe nawabū maiwā pakea mae betsā Mispa anu kashū Davī Moabe nawa shanē ibu yuikī:

—Deusū ea haska wai ē unāriama ē epa inū ē ewa hau matube hiweyukubaīshanūbū ē mia yukaii. Haska mī shinaī keska ea yuiwe—aka shanē ibū kemakī:

—Peki. Hatu iweshāwē— aka nīkabaini

⁴kashū hawē ibubu Moabe nawa shanē ibu anu hatu iyushū nitxiā hari habe hiweyukubainaibū hanua Davi ikirā, hanu meketi kushipa Adulāo anu txītūkirania hiwekē ⁵hanushū Deusū hātxa yuishunika Gadē Davi tapīmakī:

—Nenu huneti kushipa anu hanu hiwea bika teneama kaīkaini minabu Judá maiwā pakea anu karitāwē— aka

haska wa hawē hātxa nīkatā hawenabuya kaīkaini ni shukua hawē kena Herete anu hikia hanu hiweyunibukiaki.

Davī Saul tenātirubia tenāma inikiaki, na hātxarā

23 ²⁹ Hanua Davi kakī habe mapuabu hatu iyui hanu tsua hiweabumanu txatxa ūpush hawē kena En-Gedi mae huneti kushipa tsua hikitirubuma anu niti ika hiweyuabū

24 ¹Filisteu nawabu Saulū hatu detekī txibākubaītani niti itā txītūkirani hatube huai tsuāra banabimakī yuikī: “Davirā,

hanu tsua hiweabuma En-Gedi anu kashiā hiweakiaki”, aka ²haska nīkatā benimakī Israelī enabu hiwebaunabu detenamenikabu 3.000 hunibu Saulū hatu kenashū katutā mishki mati keyatapa anu Davi inū hawē tsumabu benanū ika hawē detenamenikabu iyui Saul kakükaini ³txashuwā hanu mekekī bitximisbu mishki kenekauna dapi mishki kini uke merā hawē tsumabu eskarabeya Davi hunekē Saul hawenabuyari habianuri kai puinū ika ha mishki kini kesha anu hikikaī Saul tsautā puiaya ⁴uítā Davī tsumabū yuikī:

—Ha miki sinatamis miā dukū mī taewashanū Senhor Deusū mia yubaima ikis mī haska shinaī keska ariwe— iwanā, yunu yunu akabu Davi benitā unāshubira Saul anu kematā hune Saulū sāpu tari kesha meshtebaini ana txishtekiri kakaī hunekē ⁵hakia haska washuwē taea hawē huīti nishmai keyushū ⁶Davī hawenabu hatu yuikī:

—Ê shanē ibuhaira ē txakabuwai Senhor Deusū ea nemashuki. Senhor Deusū Saul katuniwē taea ha shanē ibuki— akī

⁷hawē tsumabu niti akī hau Saul deteyamanūbū Davī hatu nemakē kini anua Saul tashnikaini kaya ⁸ha katxu Davi tashnikirā hui kushipawē Saul kenakī:

—Ê shanē ibuū, ê shanē ibuū— aka
nīkatā nasukekauā Saulū uiāyā haki mesei Davi dāti iki maiki beti itā ana benishū ⁹Saul yuikī:

—Tsuāra ea mia txakabuwamanū ishū mī shanē ibu mia yuiabu mī hatu nīkamismē? ¹⁰Mishki kini anu ea dapi Senhor Deusū mia yunushuki, mī unanunā. Senhor Deusū ea haska wamabiaya mia mī ê shanē iburā, ê mia tenākatsi ikama ē ibubis shinaiī:

“Senhor Deusū mī Saul mia katuniwē taea shanē ibu mī ikūkaīmiski.” Senhor Deusū mia katuniwē taeshū mī hiweyunū ê mia heneshuki— iwanā,

¹¹Saulū tari kesha meshteshu sanāshū uīmakī ana yuikī:

—Uīhairawe, ê shanē ibū, mī sāpu tari kesha ê mia meshteshu ê mekēnē ê tsumarā. Ê mia tenāti pe ishuki. Mī tari kesha besti ê mia meshteshuki. Ê mia haska besti washuwē taeshū ê mia txakabuwakatsi ikama inū ê mia atxitirubia emebi txakabukī ê mia hawa parāma mī unāriaii. Ê mikiri haskabiakē miā ea tenanū, iwanā, benakī mī ea txibākubaīmiski. ¹²Ê mia haska washuwē taeshū nuku dabe Senhor Deusū besti hau nuku unāti wanūwē. Ê hawa miki sinatakaū ê hashi ê hawa mikiri beniamahaira ikūkaīshanaii, mī shanē ibukenā. Haskawē taeshū hau Senhor Deusū besti mia kupishanūwē. ¹³Nukū shenipabū yuikī: “Txakabu kainā, huni txakabu anua tashnimiski”, ipaunibuwē taea haska shinākī mī ê shanē ibuki sinataki ē hawa miki hashi metaskama ikūkaīshanaii. ¹⁴Tsua benai Israelī enabu shanē ibuhaira tashnikirāshumē? Mī tsua txibābirāshumē? Earā, ê kamā mawa

keskamēkaī? Ë masā keska daka, mĩ ea benakī txibākī nati akairā? 15 Haskawē taeshū nuku dabe shināhairakī hau Senhor Deusū nuku unāti wanūwē. Ë hawa txakabuma Senhor Deusū unākī hau mĩ ë shanē ibu ea nemashūkubainūwē— akī

16 Davi hātxai meneaya Saulū hui kushipawē yuikī:

—Mĩ ea peirawawa! mĩ ë bake Davī ea haska hātxa wairā— iwanā, kasha txakayamakī 17 Saulū hātsiri yuikī:

—Ë mikiri txakabu shinābiabirākē ë shinā keska ekiri shināma mĩ pewē mĩ ea binumaii. 18 Natiā haska mĩ ekiri shinākī betxipaiai mĩ ea uīmashuki. Senhor Deusū mia anu ea yunubia mĩ hawa ea tenāma ishuki. 19 Txanimahaira tsuā taska haki sinataiki nukutā unanuma hiwemakī nitxītirumabiakē mĩ hawa ea meama ishuki. Mĩ ma ea atimapa binumashūwē taeshū hau Senhor Deusū mia pepawē manakukubaishanūwē. 20 Txanima Israeli enabu mĩ shanē ibushanai hanu ë tapīhairaii. Mĩ haska hatu mekekī yunuaya hawa txakabuama dasibi Israeli enabu beni kushipabaishākanikiki. Haska natiā ë mikiri unāhairaii. 21 Mĩ shanē ibuaitianā, enabu dasibi ea hatu tenanāyamashāwē. Ha inū, dasibi ë epā enabu ea hatu hakimawakī mĩ yamawayamashanū Senhor Deusū nuku nīkaya ebe yubakawe— aka

22 haska wa Davī Saul yuba nīkabaini Saul hawē hiwe hawēruahairakiri txītūkainaya Davi inū hawē tsumabu mishki mananā huneti kushipa anu buaibū

Samuel mawanikiaki, na hātxarā

25 ¹hawē mae Ramá anu Samuel hiwea anibuhairatā mawakē Israeli enabu mirimahaira haki itxashū kashākī menetā hawē hiwe namaki mai waibū hatū mae tibi anu inū buaibū hanua Davi hanu tsua hiweabuma anu Parā anu kanikiaki.

Mae En-Dor anu aību mukaya yukai Saul kanikiaki, na hātxarā

28 ³Ma Samuel mawakē hawē nui Israeli enabu mae tibi anua kashanū ika beshiā haya kashakubaini maītā ha mae Ramá anu hanua kaini anu maiwashinabū yushibube hātxakī haskashanai bebükiri unanikabu inū tsuara mawa hawē yushībe hātxamisbu hawē maiwā pakea hirabi anua Saulū hatu ha akī nitxīmakē

⁴Israeli enabu ana detekī hatu maemanū ika Filisteu nawa detenamenikabu itxabirani beshū Israeli enabu mae betsā Suném dapi hatū tari hiwe pūtebaunabū hatu nemanū ika Israeli enabu detenamenikabu Saulū hatu itxawashū mae betsā Gilboa anu hatu iyua hanushū hatū tari hiwe pūtebaunabū ⁵hakia Filisteu nawa mirima hati tsuā tanatirubuma hatu uī Saul datei mesehairakī ⁶hatu haska wapa? iwanā, Saulū Senhor Deus yuka hakia Senhor Deusū kemakī hawa

yuiamahaira inū, usha namaiwē yuiama inū, Urim unātiwē unāmamari inū, hawē hātxa yuishunikabuwē yuimamari 7haska wa haskatima Saulū hawē shanē ibu beshmasbu yunukī yuikī:

—Hari kashū ē yukai kanū haniara aību mawabū yushībe hātxamismēkaī, ea benashūbaūtākāwē— hatu wa

hawē shanē ibu beshmasbū Saul kemakī yuikī:

—En-Dor anu mawabube hātxamis aību hiweaki— akabu

⁸shanē ibukī tari hawērua sawemis pekatā tari betsa Saulū sawetā ana shanē ibu keskama huni dabebe meshu merā ha aību anu kashū hikitā yuikī:

—Huni betsa hawē kena ē mia yuia ma mawa hawē yushī hau hunū mī muka kushipawē ea kenashūwē, mia pakakatsi ē mia yukairā— aka

⁹aībū kemakī yuikī:

—Yushibubube hātxakī haskashanai bebükiri unanikabu inū tsuara mawa hawē yushībe hātxamisbu nukū mai pakeanua Saulū hatu putaima mī unaiī. Mī ea haska yuimaya ē mawatiruki. Haskakī mī ea haska yunuai?— aka

¹⁰Saulū yuikī:

—Senhor Deusū kenawē taeshū ē mia yubaya hau tsuāra mia txakabuwayamashanūbū Senhor Deusū nīkaya yubakī shabakabi ē mia hātxa waii— aka

¹¹aībū kemakī:

—Tsua ea tashnimashūwē, iwanā, mī ea aki ikai?— aka

Saulū yuikī:

—Samuelī yushī ea kenashūwē— aka

¹²kenashuna Samuelī yushī tashnikiranai aībū uī datehairakī: — Ewaa!— itā Saul yuikī:

—Haskakī mī ea parāshumē? Habia mī miaki, Saulrā— aka

¹³kemakī shanē ibu Saulū yuikī:

—Dateyamawe. Hawa mī uī ikimēkaī, ea yuiwe— aka kemakī aībū yuikī:

—Yushī mai anua mapekekiranai ē uiaiī— aka

¹⁴Saulū yukakī:

—Haskara tashnikiranai mī uiaiī?— aka

kemakī aībū yuikī:

—Huni mestebuhaira tariwē yabukukiranai ē uiaiī— aka nīkatā Samuelki ikī unātā haki datei dāti iki maiki beti ikē ¹⁵Samuelī Saul yuikī:

—Ea iwekī haskakī mī ea bika tenemabiranai?— aka

kemakī Saulū yuikī:

—Natiā date paepakī ē mia aki ikaii. Filisteu nawa itxapabu beshū nuku detenū ikaibu ē hatu haska washū nematirumaki. Deus ē yukabia

Deusū daki ma ea heneaki. Ea ana kemama inū hawē hātxa yuishunikabu anu inū usha namaiwē ea kemamaki. Haskawē taeshū ē hatu haska watiru mī ea yuinū ē mia kenashuki— aka

¹⁶ kemakī Samuelī yuikī:

—Ma miki sinatakī Senhor Deusū mia ma henebiaimakē mī haskakī hamē ea yukai? ¹⁷Senhor Deusū mia haska washanai ma ea mia yuimaimaki. Mī shanē ibuai mia mebītā mī haibu mibe dayakūkaīmis Davi shanē ibu washanai ē mia yuimaki. ¹⁸Senhor Deusū mia yunua mī akī pewashunama inū, Amaleque nawabu mī detekī keyushanū Senhor Deusū mia yunubia mī haska wakī txibāma ikimaki. Haskawē taeshū Senhor Deusū mia ana hawa amamaki. ¹⁹Hanua ha dikabi Israelī enabu Filisteu nawabu detenamenikabu Senhor Deusū matu hatu anu yunua matu maemashākanikiki. Mia inū mī huni bakebube mawatā meshukiri mā eki nukuaii. Ha inū, txanima Filisteu nawabu Senhor Deusū merabewaya minabu Israelī enabu maemakī keyushākanikiki— akī hātxa watā nesekeī

²⁰shaba hirabi inū meshu txaitanai Saulū hawa piamahaira hushū Samuelī hātxa nīkai datehairai shinanei tī ika dakakē ²¹hanua Saul haskatā hawa yuiama daka ha aībū haska watima ha dapi kashū uīkī yuikī:

—Mī tsuma aību mī ea yuka ē mia ma merabewaki. Haskawē taea mawatibiakē hawa dateama haska mī ea yunua ē mia ashūshuki. ²²Haskawē taeshū ē hātxa nīkawe. Ana kushipatā katāshū ē mia piti eskarabes pimai piwe— aka

²³Saulū pikatsi ikamabiakē hawē shanē ibu beshmasbu inū aībū pimanū, iwanā, “Menā piriwe. Menā piriwe”, akawābu atimas Saulū hatu yuikī:

—Peki. Ë piaii— itā unāshubira benikauā dakatiki tsauyukē ²⁴habiatīri ina awa bake shua hawē mae anu nia aībū tesēshū hawē nami meshte ashū pitxātā shekiwā trigō duru pepa bishū piti sheni inū sal inū ūpash eskarabes katxa akī shasha watiuma kameītā tsuikī keyutā ha misi inū nami hua beshū hatu bebū tsaūshuna Saul inū hawē shanē ibu beshmasbū pikī menetā benibaikī: “Ë ma kaii”, abaini habias meshu merā bunibukiaki.

**Saul hawē huni bakebube detenamei ka hatu
tenanibukiaki, na hātxarā**
(1 Cr 10.1-12)

31 ¹Mati mananā Gilboa anushū hatu detenū ika Filisteu nawa detenamenikabu mapekebaini bushū Israelī enabube detenamekubaikī hatu maemakubainabu pashai bui Israelī enabu mirima mawakubainaibū ²Saul inū hawē huni bakebu txibākī Filisteu nawabū

Jônatas inū Aminadabe inū Malquisua detekī tenātā ³Saul besti bena txakayamakī atimas betxitā pia itxapa Saulkiri bishku bishku akaibū ha dapi titiki ikai uī hawē datehairakī ⁴hawē detenameti mabu bushunika hawē tsuma Saulū yuikī:

—Hawa Deus umabū ea atxitā eaya kashekī ea bika tenematirubuki. Hau habuā ea tenāyamanūbū miā mī matxatu txaipa kenuhaira sitā ea detekī tenāwē— aka

hakia hawē tsuma hawē datekī haska yunua akamawē taea haska uītā Saul ibubis hawē matxatu txaipa maiki timatā haki beukaini ttxakash iki hawē matxatu debuwē txatxitā hawaira debuaya ⁵haskatā Saul ma mawa hawē tsumapā uītā hari habiaskariai hawē matxatuwē Saul ishu keskai mawariaya ⁶haskai Saul inū hawē huni bake dabe inū besti inū hawē detenameti mabu bushūmis hawē tsuma inū hawē mekenikabu habe bukubaūmisbu habias shabatiā mawariaubū

⁷pashku napāpa uke betsauri hiweabu inū Hene Jordão ukeri kesha betsaa esteuri hiweabu hatunabu detenamenikabu pashai hunebainaibu hatu uītā Saul inū hawē huni bake dabe inū besti ma mawabu unātā hatū mae tibi Israeli enabu dasibi henebaini pashariabainaibū hatū mae tibi anu hikitā Filisteu nawabu hanu niti itā hiweyuabū

⁸hanua bestēbaū penamahaira Filisteu nawabū Israeli enabu tenāshinabu hatū mabu bianū ika Filisteu nawabu bukubaūkī mati Gilboa anu Saul inū hawē huni bake dabe inū besti mawashina daka betxitā ⁹hanushū Saulū bushka teshteshū hawē detenameti mabu bikī mebītā itxawashū hatū maewā hirabi hanu Filisteu nawabu hiwebaunabu anu hau hatuki txanitanūbū hatu yunuabu ha mae tibi anuabū nīkatā hau hatū yushī kēwāti hiwe anushū kēwanūbū hatu yunutā ¹⁰hanushū Saulū detenameti mabu bushū hatū yushī Astarote kēwāti hiwe anu aruabu, Saulū yura inū hawē bakebū yura bushū mae betsaa Bete-Seā kenekauana anu hatū yura dūtābu

¹¹haska Saul itxakawakī hawē yura dūtāshinabu mae Jabel-Gileade anu hiweabū nīkatā ¹²Saulū hatu merabewaniwē taeshū huni mētsisipabū habiaskas shinātā yubakabirā meshu txai tanabirani hushū Bete-Seā anu hikishū Saulū yura inū hawē bakebū yura dabe inū besti buteshū bibaikī hatū mae Jabel anu txītūbaini bushū Jabel anushū hatū yura kuatā ¹³hanushū hatū shau besti itxawatā hi ewapa keyatapa namā Jabel anu hatū shau maiwatā habianuari hatu shinaī samakei 7 dia inibukiaki.